

Llobregós

informatiu

NÚM 9 - DESEMBRE 2004 - GENER 2005

Quimi Portet,
bona música al Circuit

Patrimoni a la Vall:
Santa Maria del Pla

Alexandre de Riquer,
el modernisme català més a prop

Núm 9 - desembre 2004 - gener 2005
Revista bimestral d'informació i opinió

EDITA:
Associació Patrimoni Artístic i Cultural de Torà.
Convent de Sant Antoni
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ
Tel. 649 352 877

Subscripcions i publicitat:
Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:

Albert Brau (Torà)
Ramon Fitó (Calonge de Segarra)
Maria Garganté (Sanaüja)
Fermí Manteca (Ivorra)
Ferran Miquel (La Molsosa)
Maria Morros (Castellfollit)
Ramon Palou (Pinós)
Imma Raluy (Biosca)
Daniel Vidal (Massoteres)
Coordina: Xavier Sunyer
Relacions públiques: Antònia Balaguer

COL-LABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Anna Farguell, Montse Graells,
Noemí Mases, Marta Miramunt, Xavi Moreno,
Montse Oliva, Sílvia Porta, Ramon
Santesmasses, Montse Torné, Montse Vives

COL-LABOREN EN AQUEST NÚMERO

Javier Aibar, M. Rosa Argerich, Anna M. Riba,
Josep Maria Solà, Sandra Vidal

Disseny i maquetació: Fermí Manteca
Correcció lingüística: Marta Bagà i Marta Vidal

Subscripció anual: 10,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 2,00 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 600 exemplars

Aquest número està imprès en paper ecològic, elaborat sense clor.

www.llobregos.info
correu-e: info@llobregos.info

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal.

és una publicació bimestral. Hi pot participar i/o col·laborar tothom que ho desitgi. El Consell de Redacció no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles, que en són els responsables. La Redacció manifesta que no està obligada a acceptar totes i cadascuna de les col·laboracions rebudes.

Portada: Les postes de sol a la tardor omplen també de bellesa les nostres valls (foto: X. Sunyer)

Cont

10
Sanaüja
celebra la
festa de la
Gent Gran

20
Patrimoni a la
Vall: necròpolis
de Cornudella

AMB EL SUPORT DE

Institut d'Estudis
Ilerdencs

Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

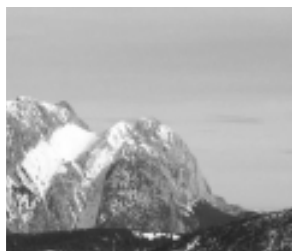
Consell Comarcal
de la Segarra

Ajuntaments de la zona:

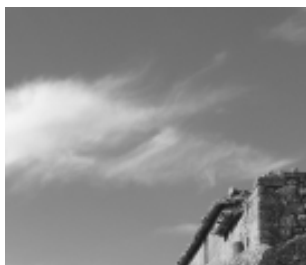
Biosca - Calonge
Castellfollit - Ivorra
Massoteres - La Molsosa
Sanaüja - Torà

27
Natura a la
Vall: els colors
de la tardor

29
Senderisme:
hem anat al
Pedraforca

16
Caminades de
tardor: una
bona iniciativa

5 Editorial

6 Noticiari

10 El Llobregós

24 La salut

25 Salut mental

27 Natura a la Vall

29 Senderisme

31 Opinió

38 Agenda

41 Música

44 El temps

45 Passatemps

46 Des del balcó

51 La nostra cuina

52 Llibres

53 Esports

COOPERATIVA
D'ARTESA

TORÀ tel. 973 473 152

Agrobotiga: vins, olis, caves ...

Adobs, fitosanitaris

Cereals

Llavors

Pinsos

Lubricants

Jardineria

Productes de neteja

bar-restaurant

LA CASA DEL
PA I LA COCA

can pep

PAU VENDRELL FITÓ

ctra. d'igualada - principat d'andorra
telèfon 93 869 30 38

castellfollit de riubregós
(barcelona)

Enriqueta
perruqueria unisex
perfumeria

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

FLECA
PASTISSERIA

PERETÓ
Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÜJA

Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

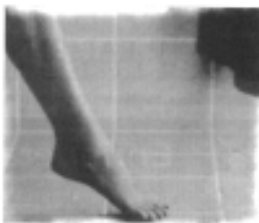

Restaurant - Bar
Cal Bosch

Tel. 973 47 32 12 - 25287 Ardièval de Pinós (Solsonès)
Els dillans tanquem, excepte els festius

JOSEP ALARCON BERNAL

FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradia el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la calefacció ideal, permetent un màxim confort i benestar.

C/ Eras, 15 • Tel. 973 47 32 67 • 25750 TORÀ

Llobregós
informatiu

La primera revista de la Vall del Llobregós

www.llobregos.info
e-mail: llobregos@terra.es

Editorial

La tasca engrescadora d'editar la revista LLOBREGÓS INFORMATIU està representant un pas important en el camp de la comunicació local, no solament a nivell dels nostres pobles, que disposen d'una eina d'informació i d'opinió pròpia on surt reflectida la vida i les coses més nostrades, sinó també en un entorn més ampli, on hem contribuït a crear una marca anomenada "Llobregós"; no una marca comercial, sinó una marca de país. Mai com ara s'havia parlat de "La Vall del Llobregós". La gran majoria dels ajuntaments de la nostra zona ho valoren com un actiu de cara a l'esdevenidor, mentre que l'esforç conjunt del voluntariat (més de trenta persones) que ens afanyem a tirar endavant aquesta publicació esdevé molt positiu.

És per això que ens sorprèn que, des del Consell Comarcal de la Segarra, s'ignori aquesta realitat. Mireu, si no, la pàgina web oficial comarcal dedicada al turisme i veureu que descriu la Segarra en aquestes termes: "*Una terra de contrastos. La Segarra (721,2 km²) és una de les comarques que formen la Depressió Central catalana ... es pot dividir en dues subcomarques: la plana de Guissona al nord i la plana de Cervera al sud*". Aquesta visió simplista i excloent del territori (no es pot dividir la Segarra en només dues subcomarques) posa de manifest uns problemes de fons de més gran abast, com és ara, entre altres, la relació entre Cervera, com a capital de comarca, amb la resta de municipis.

Des de la nostra revista seguirem treballant perquè els nostres pobles i la nostra Vall gaudeixin de tota la riquesa cultural, històrica, monumental i humana que posseïm i augmenti l'autoestima dels qui tenim la sort de viure-hi. □

Inauguren un monòlit a Pinós

En commemoració del 150è aniversari de la professió d'Enginyer Tècnic d'Obres Públiques, el passat dia 24 d'octubre s'inaugurà un monòlit al Santuari de Pinós. L'acte va estar presidit pel conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat, Salvador Milà, per l'alcalde de Pinós, Josep M. Casas, i pel degà del Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques, Manuel Mas.

Aquesta professió es va crear l'any 1854 i, en commemoració d'aquest esdeveniment, han organitzat tot un seguit d'actes arreu de tot l'Estat com a homenatge al territori on aquests professionals desenvolupen la seva tasca diària. A Pinós han aixecat una fita de pedra, en forma de *mil·liari* romà, dintre d'una glorieta de 4,5 m de diàmetre, que està dividida en quatre sectors, un per a cada província, on han dipositat pedres sense tallar procedents de cadascuna de les províncies.

Han escollit aquest indret, ja que, segons l'Institut Cartogràfic de Catalunya, el centre geogràfic de Catalunya (latitud 41° 47' 54" N i longitud 1° 31' 31" E) recau precisament en el terme municipal de Pinós. *F. Manteca*

Obres al cementiri d'Ivorra

Ja estan avançades les obres de la primera fase d'arranjament del cementiri d'Ivorra. Han consistit en la pavimentació d'una vorera interior per accedir als enterraments. Les obres, iniciades per l'Ajuntament, tenen un pressupost de 16.864 EUR i han estat finançades pel PUOSC amb 13.500 EUR.

Per altra part, aprofitant les obres anteriors, s'està duent a terme l'ampliació del nombre d'enterraments en 21 nínxols, amb la qual cosa el cementiri tindrà una cabuda suficient per a la demografia municipal. *F. Manteca*

FOTO: FERRÍ MANTECA

Una beca per estudiar la cuina tradicional

L'Hostal Jaumet de Torà ha fundat una beca per tal de contribuir a l'estudi de la cuina tradicional catalana. La beca, dotada amb 1.900 EUR, s'adjudicarà anualment al millor alumne de l'Escola de Restauració i Hostalatge de Barcelona per tal que pugui completar els estudis en aquesta rama de la gastronomia. La beca porta el nom de *Ramona Closa*, tercera generació que va regentar aquest hostal del Llobregós i ha estat concedida a Raquel Blasco, de Girona. *F. Manteca*

FOTO: ARXIU CAL JAUMET

Actes al Sant Dubte d'Ivorra

Cada vegada són més freqüents les visites col·lectives al Santuari del Sant Dubte. Des que es va restaurar aquest edifici, són moltes les persones que acudeixen per visitar-lo o per organitzar actes religiosos o culturals o per contemplar la magnífica obra escultòrica del Crist ressuscitat dels artistes guissonencs Agnès Pla i Jaume González.

A part de les nombroses parelles que es casen en el temple, el passat dia 10 d'octubre un grup de 60 persones hi van passar tot el dia en un aplec presidit pel bisbe de Solsona, Jaume Traseria. Eren persones provinents de moltes parròquies del bisbat i que formen part del grup anomenat Apostolat de l'Oració.

Al mateix temps van visitar el poble d'Ivorra i van admirar el reliquiari gòtic que guarda les relíquies del prodigi del Sant Dubte, del qual s'està preparant la celebració del mil·lenari per a l'any 2010. *F. Manteca*

Els Mossos d'Esquadra a tot el Llobregós

Mica en mica, els Mossos d'Esquadra van desembarcant a les diferents comarques. Ara li toca el torn a les comarques de Barcelona. Així és com la comarca de l'Anoia disposa des de l'1 de novembre d'un equip de 152 agents, dels quals

116 estaran destinats a la seguretat ciutadana i els 36 restants al trànsit.

Els serveis que ofereix l'Àrea Bàsica Policial (ABP) de l'Anoia giren a l'entorn de la relació i la coordinació d'àmbit institucional, la relació amb la comunitat, facilitant la recepció de denúncies i la instrucció dels atestats així com un patrutllatge les 24 hores del dia.

Per tant, amb la incorporació de la policia autonòmica als municipis de l'Anoia, com Calaf, Calonge de Segarra i Castellfollit de Riubregós, es pot dir que tota la Vall del Llobregós està ja patrullada pels Mossos d'Esquadra.

Desitgem que l'encertin en la seva tasca i que els ciutadans puguem dir que ens sentim protegits però no observats. *R. Fitó*

Veïns de Massoteres d'excursió a les Terres de l'Ebre

L'Associació de Gent Gran Camp-real, del municipi de Massoteres, va organitzar el dissabte 9 d'octubre una sortida a les Terres de l'Ebre a la qual va assistir un grup d'unes 30 persones.

Al matí, des de la població de Deltebre, van fer un recorregut amb barca pel parc natural del Delta i a continuació van visitar Sant Carles de la Ràpita, on van dinar. A la tarda es van atansar fins a Benifallet a veure la cova Meravelles, principal atractiu turístic d'aquest municipi del Baix Ebre.

L'excursió és el primer acte social que organitza la nova associació, constituïda el mes de juny passat, i que a hores d'ara ja compta amb

FOTO: DANI VIDAL

cinquanta sòcies i socis de Massoteres, Palouet i Talteüll. *D. Vidal.*

Castellfollit demana ajuts per a rehabilitar el seu nucli urbà

L'Ajuntament de Castellfollit de Riubregós ha sol·licitat una subvenció per a la urbanització del seu nucli urbà, amb l'objectiu de millorar la qualitat

FOTO: XAVIER SUNYER

Més de 100 anys fent cuina casolana

Hostal Jaumet

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel i fax 973 473 077
25750 TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

de la xarxa viària, de sanejament i de l'enllumenat públic.

Aquesta petició s'inclou dins la convocatòria de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya. S'hi han acollit un total de 54 municipis en tot Catalunya i la Generalitat preveu que aquest any es podrà proporcionar ajuts a uns 10 o 12 municipis, ja que el pressupost anual destinat és de 99 milions d'euros. *M. Querol*

Neteja del monestir de Cellers

El passat dia 16 d'octubre, dissabte, un grup de voluntaris de l'APACT es va desplaçar fins al monestir de Cellers per tal de procedir a la neteja dels voltants de l'edifici. La gran quantitat de brossa que havia crescut vora les parets del monestir impedièn la vista dels absis i els malmetien degut a la humitat.

Accions com aquesta, dutes a terme pel voluntariat del teixit associatiu de les nostres comarques, enriqueixen el nostre patrimoni monumental i humà. *F.Manteca*

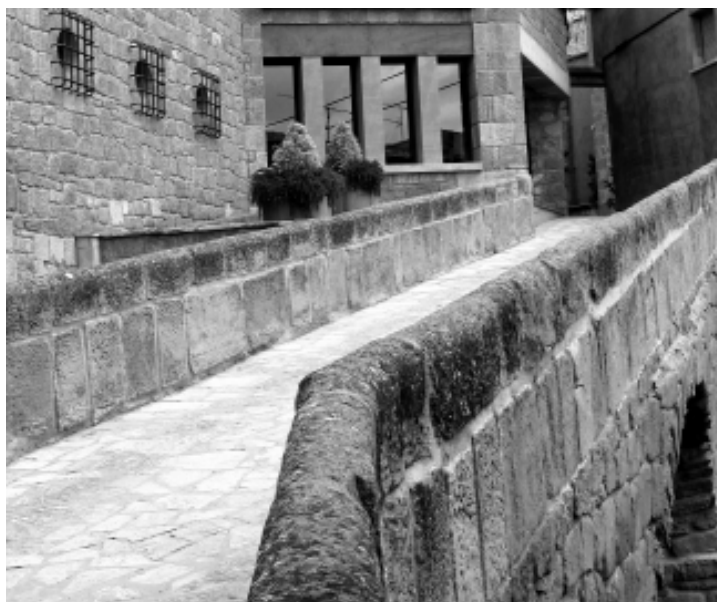

FOTO: X. SUNYER

Els bioscans participen del projecte urbanístic

El projecte de planificació del municipi de Biosca està a disposició pública des del mes d'octubre, en què es realitzà una reunió informativa, fins a últims de desembre. L'Ajuntament constata una gran participació ciutadana alhora que fa manifest el seu desig que el consens sigui el més ampli possible en la redacció de les normes subsidiàries que s'estan ultimant.

Les novetats del projecte són l'ampliació del terreny urbà: zona edificable darrere el parc infantil, zona de les tres torres i una zona verda al costat de les escoles. Les normes no modifiquen l'estructura del casc antic. S'han suspès les llicències d'obra nova fins l'aprovació del projecte. Altres set poblacions de la Segarra estan elaborant també una nova planificació municipal. *I.Raluy*

Permís veïnal per a l'asfaltament dels camins

Tots els veïns afectats han donat la seva aprovació a l'asfaltament dels camins Sanaüja-Lloberola i Riera de Lloberola-Sant Climenç. Això permetrà començar les obres, que adjudicarà el DARP, sense dilació. *I.Raluy*

Sí de la Conselleria a la portada d'aigua de la Llosa del Cavall (Solsonès)

Finalment Biosca, Sanaüja i Torà podran rebre aigua del pantà de la Llosa del Cavall, segons informà a primers de novembre la Conselleria de

FOTO: X. SUNYER

Futur accés rodat al parc infantil de Biosca

L'Ajuntament de Biosca, en el ple del dia 11 de novembre, aprovà la sortida a concurs d'un nou carrer. La totalitat de l'obra, circumval·lació, enllumenat i clavegueram té un pressupost de 133.500 EUR. El carrer, al qual s'està buscant un nom, permetrà l'accés rodat a la futura pista poliesportiva i al parc municipal, on actualment només es pot accedir a peu. *I. Raluy*

Medi Ambient de la Generalitat al Consell Comarcal de la Segarra. Anteriorment, i davant la negativa de la Conselleria a portar aigua de Rialp, el Consorci havia informat de la facilitat de rebre aquesta aigua que baixa rodada, sense necessitat de bombeig. Ara caldrà esperar l'aprovació del projecte. *I.Raluy*

Activitats de l'Associació de Gent Gran Camp-real

En motiu de la commemoració del Dia Internacional de la Gent Gran, el passat 1 d'octubre, el secretari de l'entitat, Miquel Marina, i el vocal Antoni Batlle es van desplaçar a Barcelona per a participar en la Jornada de l'Experiència al Parlament de Catalunya, on van ser rebuts per la consellera de Benestar i Família, Anna Simó.

Per altra banda, la vigília de Tots Sants van organitzar la típica castanyada al local social de Massoteres per a tot el veïnat que hi va voler participar.

Finalment, el divendres 19 de novembre es va dur a terme la xerrada *Protecció de la Seguretat Social: pensió, jubilació i altres pensions*, organitzada conjuntament amb l'Oficina de Consum del Consell Comarcal de la Segarra. *D.Vidal*

Joves de Torà al jutjat

Quan surti aquest número de la revista estaran essent jutjats a Barcelona un grup de 3 joves de Torà, juntament amb altres 5 lleidatans, pels fets del 12 d'octubre de 2001. Aquell dia van ser detinguts per la policia a la sortida del metro a Barcelona, quan es dirigien a participar en la manifestació antifeixista amb motiu del dia de la Hispanitat. Dels 9 detinguts, un ja va fer un pacte amb el fiscal per tal d'evitar el judici. *F. Manteca*

FOTO: X. SUNYER

LA COMISSIÓ DE REIS DE TORÀ

Nois i noies: ja ha passat un altre any i, amb això, volem dir que aviat tornarem a ser a Nadal, tornarem a celebrar el naixement de Jesús i tornaran els Reis Mags de l'Orient. Esperem que hàgiu fet força bondat.

Per saber a quines cases han d'anar personalment els Reis Mags, continuarem fent-ho com l'any passat. Col·locarem urnes a la llibreria Rovira, Pastisseria Miramunt i Cal Guatlles, on podreu omplir una butlleta amb els noms dels nens, l'adreça on ha d'anar el Rei, el telèfon i l'aportació econòmica a partir de 5 EUR.

També hi haurà una altra vegada venda de fanalets abans de la cavalcada a la Plaça de la Creu.

Agraïm per endavant la vostra col·laboració i que ens portin moltes coses a tots els Reis Mags.

CONSTRUCCIONS BISCARAN S.L.L.

Restauració cases de pagès
Treballs en pedra i obra
Noves construccions
Reparacions - rehabilitacions

Delta Residencial, 8
SOLSONA

Tf. 627443032
627443023

Taller SANTI SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

SANAÜJA CELEBRA LA FESTA DE LA GENT GRAN

PER Mª ROSA ARGERICH I ABELLANA
FOTOS: LLUÍS SALVADÓ

El passat 19 de setembre d'enguany es va celebrar la Festa de la Gent Gran a Sanaüja, organitzada per l'Associació de la Tercera Edat Verge del Pla, dedicada a les persones més grans i, aquest any per primer cop, al matrimoni del poble que porta més anys de casats.

Després d'una missa a l'església parroquial, es va procedir al lliurament de plaques als homenatjats, que van ser: les senyores Dolors Ainés Puig, Dolors Vilella Vilella i Àngela Fornells i Villaró. El matrimoni homenatjat està format pel senyor Joan Puvia Carrés i la seva esposa Claustre Vilamosa i Baiges. L'acte va estar presidit pel senyor Tomás Pujol i Castells, delegat del departament de Benestar i Família a Lleida i l'alcalde de Sanaüja, Antoni Mosella Casals.

Després d'un dinar de germanor al local social va tenir lloc un concert de música clàssica a càrrec del duet "Shaffer".

UNA JORNADA COMPLETA

El dia de la Gent Gran que es va celebrar a Sanaüja el passat 19 de setembre va ser una jornada festiva, plena d'actes religiosos i culturals. La jornada va combinar, doncs, parlaments, música i, amb la participació dels homenatjats, va resultar un col·loqui summament agradable, pel contingut moral i social, digne de fer-ne un comentari altament positiu.

Veure les tres senyores i el matrimoni a qui es va honorar, amb tots els seus fills, néts i familiars, en llocs preferents, vestits de festa, cares de satisfacció, emoció i alegria va ser un espectacle meravellós.

Durant el dinar, el local estava ple de gom a gom, amb paraules de felicitació i amb un brindis especial per a ells. I com a cloenda, el concert, emotiu i simpàtic. Valen la pena aquest tipus de celebracions de les quals en gaudeixen tantes persones.

Les persones grans han semblat molt bona llavor i ara en recullen els fruits abundosos de l'estimació, respecte, gratitud i amor.

ALEXANDRE DE RIQUER,

UN PERSONATGE AMB ARRELS AL LLOBREGÓS

Una de les personalitats més destacades i emblemàtiques del modernisme català, Riquer ha estat qualificat com un artista total per la seva intensa i polifacètica activitat: pintura decorativa, il·lustració, narració literària i poesia. Les pintures a l'oli, les aquarel·les, els dibuixos, els gravats, els ex-libris, els cartells, els tapissos, els esmalts... són algunes de les tècniques utilitzades per aquest artista que ens cal descobrir.

PER JOSEP MARIA SOLÀ I BONET

Alexandre de Riquer i Ynglada nasqué a Calaf el 3 de maig de 1856, al núm. 55 del carrer Sant Jaume (cantonada amb la Plaça dels Arbres). Antigament, aquesta casa era coneguda com a Can Llauneret o Metge Lluís (segons la revista *Antena*, núm. 18, set. 1959). Era fill d'una família de la noblesa catalana: el seu pare, Martí de Riquer i de Comelles, marquès de Benavent i comte de Casa Dávalos, fou un home profundament religiós i un convençut tradicionalista carlí. Per aquesta causa s'arruinà (arribà a ser sots-tinent d'infanteria dels exèrcits de Carles V, i a les ordres del brigadier mossèn Benet Tristany (d'Ardèvol) prengué part en l'atac a Torà del 8 d'agost del 1835 i en l'assalt a Calaf del 14 de setembre del mateix any, entre d'altres; el pare de Martí de Riquer, Francesc de Borja de Riquer i Gallegos, seria assassinat el desembre de 1838, molt a prop de l'Hostal del Vent, per una partida de cristins toranesos, en un lloc on la muller hi aixecà una creu commemorativa que encara es pot veure). El mateix Alexandre participà esporàdicament, d'amagat del pare, a l'edat de 16 anys, en la tercera Guerra Carlina (l'estiu de 1872). La mare, Elisea Ynglada (dama d'educació exemplar i amb una delicada sensibilitat artística), procedia d'una família liberal de Vilanova i la Geltrú: era germana del dibuixant Narcís Ynglada i tieta del pintor Modest Urgell.

La casa pairal dels Riquer es troba a Enfesta (terme de Castellfollit del Riubregós): abans se la coneixia com a Can Bassols i, actualment, ha passat a la posteritat com a Cal Marquès. És aquí on Alexandre de Riquer passà la seva infància: anys d'aprenentatge, feliços i inoblidables, en què la natura i l'espai de l'Alta Segarra conformaran definitivament l'esperit dúctil del jove Riquer i forjaran "*mon modo d'ésser vibrant, anyoradiç, de coses que's desitjen y no tenen forma [...] Mon modo d'ésser fantastaire, ambicionant bellesa y més bellesa*", afirmarà Riquer als 40 anys, al pròleg del seu primer llibre com a escriptor intítulat *Quan jo era noy* (1897), recull de memòries de la seva infància il·lustrades per ell mateix. Aquest conjunt de narracions curtes, ingènues i plenes de sentiment, constitueix un homenatge impagable a la nostra terra i seria més que desitjable que algú es preocupés de reeditar-lo. Gràcies a la correspondència conservada, sabem que el gran amic i "germà gran intel·lectual" de Riquer, Apel·les Mestres, passà temporades a la masia de Can Bassols: concretament, part de l'estiu de 1880. Aquesta és la raó per la qual Mestres escriuria l'epopeia *Margaridó* (1890), situada a St Martí de Sesgueioles durant la Guerra del Francès, i també la *Llegenda del mercat de Calaf* (1895).

Alexandre de Riquer inicià els seus estudis el 1864 al col·legi de St Ignasi de Manresa, i els continuà (a causa de l'exili forçós del seu pare) al col·legi dels Germans de la Salle de Béziers (1869), tot acabant el segon ensenyament a Tolosa de Llenguadoc (1873). Més tard, deixaria els estudis d'enginyer mecànic imposats per la família per matricular-se a l'Escola de Belles Arts de Barcelona, la Llotja (1874-78), per tal de dedicar-se plenament a la seva vocació artística. A fi d'ampliar-los, viatjà a Roma (1878), París i Londres.

El viatge a la capital anglesa (1894) serà decisiu per a la seva vida i obra: li obrirà totes les possibilitats per a desfer-se del terra-a-terra i arrencar el vol. El va allunyar de l'atmosfera puritana i integrista del Cercle Artístic de St Lluc, i l'obrí a l'obra artística de la germandat preraphaelita de qui n'adoptà el simbolisme i el japonisme; hi admirà l'*Aesthetic Movement* d'Aubrey Beardsley (sobre qui escriurà per primera vegada al nostre país) i hi conegué Oscar Wilde. Es familiaritzarà, també, amb l'*Arts & Crafts Movement* de William Morris i l'aplicarà

Casa pairal de Bassols (Cal Marquès). Dibuix d'Alexandre de Riquer (1896)

FOTO: JOSEP MARIA SOLÀ

Casa on nasqué Alexandre de Riquer a Calaf: carrer Sant Jaume, núm 55

-i en serà el seu representant- a la seva tornada a Barcelona; es tractava de rehabilitar l'artesania i les arts aplicades a fi d'embellir l'entorn quotidià de l'home: disseny de ceràmiques, llums, peces d'orfebreria, esmalts i vidrieres. El dibuixant i amic anglès Robert Anning Bell l'inicia en l'exlibrisme, i Riquer se'n convertí en un destacat promotor i divulgador tant a Catalunya com a la resta de l'estat.

La seva casa-taller del carrer de la Frereria, al cor del barri gòtic barceloní (que Maragall batejà amb el nom de "niu d'àligues"), es convertí en un centre d'art i literatura freqüentat per Mestres, Morera, Guimerà, Granados, Mn Cinto Verdager, i

Cal recordar que a Calaf, Alexandre de Riquer hi té un carrer amb el seu nom; un monòlit de Frederic Marés a la Plaça dels Arbres en record de l'homenatge que li tributà el seu poble l'any 1976; i dues entitats que porten el seu nom: l'Agrupament Escolta Alexandre de Riquer (des del 1957) i l'IES Alexandre de Riquer (des del 1992)

fins i tot pel jove Pau Casals que hi farà el seu primer concert; taller on Riquer feia classes gratuïtes de les tècniques d'aiguafort, gravats, exlibris i cartellisme. Tal com ho destaca el seu nét, l'eminent medievalista Martí de Riquer, en l'apassionant llibre que dedica a la nissaga dels Riquer, *Quinze generacions d'una família catalana* (1998), l'artista, artesà i poeta modernista Alexandre de Riquer fou el primer de la família (estan documentats des del s. XV) que guanyà diners treballant: amb anterioritat, els segles XVIII i XIX, la família s'estima més passar per una misèria total abans que posar-se a treballar.

Riquer morí a Mallorca (on s'havia traslladat el 1917 fugint d'un temps que ja no era el seu), a la seva casa Son Armadans, el 13 de novembre de 1920. Darrerament, el professor Eliseu Trenc ha tret al mercat el llibre definitiu sobre la vida i l'obra de Riquer: *Alexandre de Riquer* de Lunweg Editores i Caixa de Terrassa (2000). Un estudi meravellosament il·lustrat que va anar acompanyat de la millor exposició antològica que s'havia fet mai sobre Riquer a Catalunya: fou al Centre Cultural de Caixa Terrassa, del 8 de març al 3 d'abril del 2001. □

Cartell Joventut, periòdic catalanista, 1900
(Cromolitografia 49 x 98 cm)

Ex-libris

Noia, 1905
Oli sobre tela 42,2 x 62,2 cm

Anfesta. Dibuix al llapis plom (1876)

* GRAVATS D'ALEXANDRE DE RIQUER, EXTRETS DEL LLIBRE PUBLICAT PER CAIXA DE TERRASSA I LUNWEG EDITORES EN 2000

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORÀ - Tel. 973-473.155

GESTORIA LABORAL - FISCAL
ASSEGURANCES COMPTABILITATS

LLIBRERIA - PAPERERIA

GRAELLS

Sant Joan, 2 - Tel. 889 82 40
08280 CALAF

JAUME CULELL GRAU

PINTURA I DECORACIÓ

Tel. 973 473 573 Mòbil 658 89 16 43
TORÀ (Lleida)

Perruqueria
Ma. Elena

Perruqueria Home - Dones

C/ Orient, 6, 1er, 2a.
Telf. 973 47 32 91
TORÀ

FORMIGEST S.L.

CONSTRUCCIONS

Plaça del Vall, - 25750 TORÀ (Lleida)

QUEVIURES &
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA
C/ VALL, 4
TEL. 973 473 006
TORÀ (LLEIDA)

assessoria
COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3 - 25750 TORÀ (Lleida)
tel. / fax 973 47 33 17
e-mail: cofisco@telelme.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
I GRASSES

ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

JAUME RIBA PUIGCERCÓS (1871-1953)

EL FUSTER CEC DE LA MALGOSA

PER ANNA MARIA RIBA / IMMA RALUY

FOTOS: ARXIU LA MELGOSA

A la masia de la Malgosa, a Lloberola, visqué en Jaume Riba Puigcercós (1871-1953). El seu record encara és viu en la gent gran de la zona. L'home, que era cec, treballava de fuster als baixos de la masia, on tenia la seva fusteria que la família encara conserva avui.

En Jaume era cec d'ambdós ulls des dels dos anys a causa d'un accident domèstic, ja que li caigué l'oli bullent d'una paella a la cara.

Els qui el conegueren diuen que no recordava haver vist mai res. El seu desenvolupat sentit del tacte i de l'orientació, així com el seu afany i constància li van permetre de ser un bon fuster.

Ell mateix triava les savines al mig del bosc per a fer els cornalers de les portadores. A la fusteria ho tenia tot escrupolosament ordenat per tal de trobar les eines amb més facilitat. I s'enrabiava molt si algú li tocava res. Ell es feia la majoria d'eines: xerracs, aixols, garlopes, riots i altres. Era capaç de fer des dels objectes més petits com ara formatgeres, salers, morters, forquilles, etc., fins els de més embalum com són cadires, escambells, taules, escriptoris, armaris, caixes... També feia portadores, guarnicions per a les mules i fins i tot "bombos" per als caramellaires. En Jaume curtia la pell dels "bombos" que s'havia de canviar cada cert temps.

Per al Fidel Forn, de Cal Xamora de Biosca, en Jaume

arribà a fer una taula d'escriptori. El mèrit afegit és que calia que fos idèntica a una altra que hi havia a la casa anomenada la Granja. Així doncs, s'arribà a la Granja a palpar l'escriptori i, efectivament, en realitzà una còpia perfecta.

A banda de l'ofici, com que li agradava de fumar, ell mateix cultivava el tabac, assecava les fulles i feia els cigars.

Com és habitual en les persones cegues, tenia molt bona oïda i, ja fos per la veu o per les passes, coneixia tothom que se li atansava. Si no el coneixia, a la fusteria agafava un regle llarg i l'aixecava en senyal d'amenaça, en cas que el visitant no es presentés, en Jaume ja sabia molt bé on havia de picar.

La fama del fuster cec s'havia estès al llarg dels anys pels pobles i comarques veïnes. Els diumenges baixava a peu a mercat a Sanaüja acompanyat d'un veí; allà li havien fet bromes amb bitllets falsos, però no aconseguïen enredar-lo mai.

Com acostuma a passar, sempre hi ha algun incrèdul. Un cert dia, un home que coneixia en Jaume va voler fer una juguesca a uns incrèduls i els va dir que els presentaria el fuster cec. Fet el camí, arribaren a la Malgosa, però el fuster no volia treballar en presència d'estranyos. El seu conegut va insistir tant, que per no fer-li perdre la juguesca, va posar-se a treballar, i ho féu a les fosques. Els visitants no tingueren altre remei que creure el que veïen els seus ulls.

FOTO: TERESA GRAU

Durant els diumenges d'octubre i novembre, l'APACT ha organitzat les Caminades de Tardor. Un bon esmorzar ajudava a caminar.

FOTO: X. SUNYER

L'animació i la participació ha estat una constant en totes les sortides

FOTO: TERESA GRAU

La participació infantil també ha estat important

FOTO: AGUSTÍ COSCOLLOLA

La foto de grup deixa un bon record de la caminada de Llanera

Valor nutricional (per 10 Km):

- Valor energètic: Altíssim (carrega les piles)
- Proteïnes: Si tens sort, les d'una suculent a llonganissa.
- Hidrats de carboni: Els de la coca amb nata, que no són pocs.
- Grasses: No en deixa ni 1gr.

QDR (Quantitat diària recomanada): Com a mínim 1 i setmanal. Aquest producte pot crear addicció.

Efectes secundaris:

- Al llarg del diumenge a la tarda poden aparèixer agulletes i son després de dinar.
- Un excés d'entrepà pot provocar indigestió.
- Conté oxigen pur i en ocasions "eau de porc". Abstenir-se urbanites.
- Certs integrants aporten elevades dosis de safreigina i rumorines.
- Les caminades han estat provades en persones de la primera, segona i tercera edat, inclòs en embarassades i no s'han descrit efectes secundaris perillosos.

FOTO: TERESA GRAU

La ruta obligada de Vallferosa, va ser un dels principals atractius de les caminades

FOTO: X. SUNYER

En Jaume Ortínez, en la cripta de Cellers, ens va obsequiar amb una encertada explicació sobre la història d'aquest monestir romànic

FOTO: X. SUNYER

La foto de grup a Cellers

TOPONÍMIA: L'ORIGEN DELS NOSTRES NOMS DE LLOC

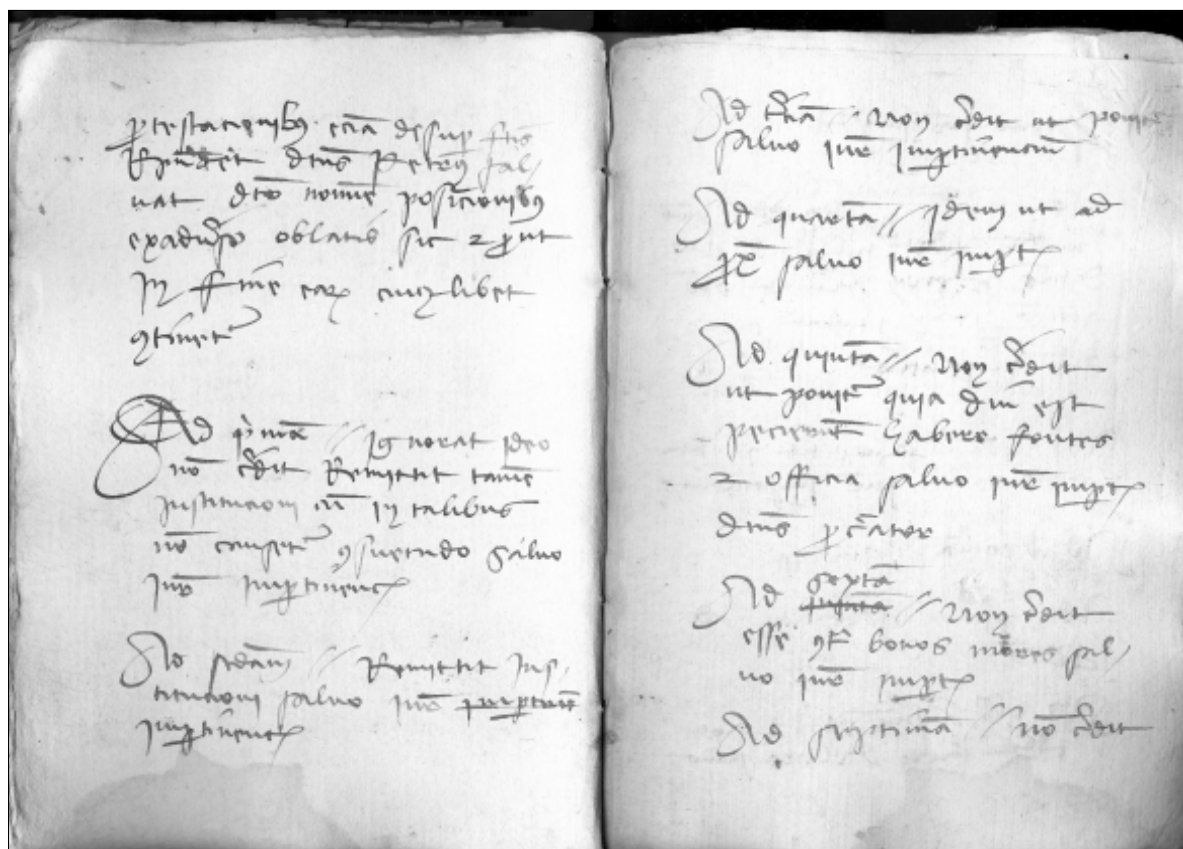
PER DANI VIDAL
FOTOS: X. SUNYER

L'onomàstica és la ciència que estudia els noms propis en general. Les dues branques més importants en què es divideix són: l'antroponímia, que estudia els noms de persona, i la toponímia, que estudia els noms de lloc.

La toponímia es divideix en menor (noms de partides, finques...) i major (noms de poblacions). Amb el temps han sofert una evolució fonètica (la

pronunciació dels mots) que els ha deformat i la forma actual ens priva de reconèixer l'etimologia (l'origen del nom).

L'origen del nom està estretament lligat amb el seu origen històric, per la qual cosa dividirem els nostres topònims segons les següents èpoques de formació: pre-romans (iberobascos i cèltics), romans, germànics, mossàrabs i àrabs.

**Pinsos
BAGÀ, s.a.**

Fàbrica i Oficines :

Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CORSETERIA

CAL GUATLLES

Montserrat Solé Bonet

c/ Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

Abans de la romanització del país (i la posterior formació de la llengua catalana), des del segle V

fins al segle I aC hi existien la llengua ibèrica i la llengua basca. Com que és difícil distingir entre les dues, tot i que els pobles eren d'origen diferent, s'ha anomenat iberobasc.

topònims pre-romans a la Vall del Llobregós

La majoria de topònims d'origen iberobasc es concentren al Pirineu, sobretot al

Pallars (Esterri, Llavorsí, Sort...), on aquesta llengua hi va subsistir fins a l'any 1000.

A la Vall del Llobregós trobem els següents topònims* originaris d'aquesta llengua:

Ardèvol

Prové del mot bascoide ILDIBERIS, i el seu significat és "vila nova". Probablement és producte d'adjuntar el noms d'origen basc "iri" (població) i "berri" (nova). El pas d'ILDIBERI/IRDIBELI a Ardèvol és ja normal de la fonètica històrica catalana.

Biosca

Prové dels noms BIVIOSCA o BIVOSCA, que tenen el significat de "poble arrupit, arraulit, desemparat", ja sigui per la poca fertilitat del país o per la posició del poble respecte de l'antic castell dominant.

Dusfort

Al segle I aC, tot i que amb menor intensitat, al nostre país també hi van arribar els celtas. De la llengua celta en prové el topònim Durfort (o Dusfort), que indica que almenys es tenia un coneixement passiu d'aquesta llengua.

El prefix duro significa "reducte", per la qual cosa aquest nom significava "reducte fort", en contraposició amb Durban (al municipi de Veciana), que volia dir "reducte flux".

Ivorra

Si bé està clar que el seu origen és iberobasc, es plantegen diverses hipòtesis sobre el seu significat.

L'arrel IB- pot haver evolucionat en IB-URR-

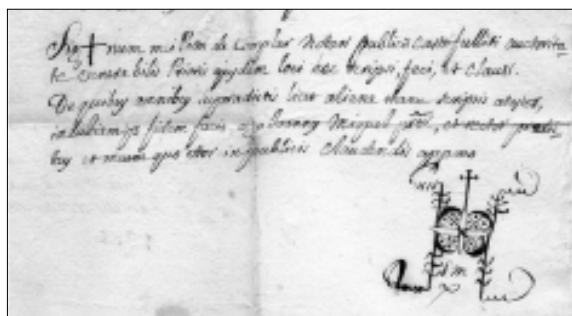
A, que tindria el significat de "ribera" o "vall", tot i que també podria significar "apartat de la ribera".

També es contempla que provingui d'IBI-URR-A, que voldria dir "el bosquet obac i sagrat de les aigües", un culte local pagà que podia haver tingut continuïtat en època cristiana, d'intensa vida religiosa a la població (tres esglésies).

Sanaüja

Format pel prefix ZANI, que es refereix a "vigilant, guardià, guaita", i el sufix GOIA "a dalt", teníem SANIGOIA (que evolucionà a Saneguja, Sanaguja, Sanaüja).

La significació "el guardià de dalt" és en al·lusió a la posició dominant del castell, que fou primer que la població, a la qual va traslladar la denominació.

* INFORMACIÓ EXTRETA DE L'ONOMASTICON CATALONIAE DE JOAN COROMINES I ELS TOPÒNIMS DE LA SEGARRA D'ALBERT TURULL

Fàbrica de làmpades - Torà
Tel. 973 468 100

Làmpades de
tots els estils
a preus
excepcionals

Horaris: matí de 2/4 de 9 a 2/4 de 2
tarda de 3 a 3/4 de 7
dissabte de 10 a 1

PATRIMONI A LA VALL

PER MARIA GARGANTÉ
FOTOS: X. SUNYER

NECRÒPOLIS DE CORNUDELLA O DEL SERRAT DEL MORO (MASSOTERES)

La necròpolis de Cornudella és formada per quaranta-tres enterraments excavats a la roca. De diferents tipus, predominen les de forma trapezoïdal i rectangular -que, segons experts com Bolós, identifiquen amb els més primitius d'aquest tipus d'enterraments-, tot i que també en trobem algunes amb els extrems arrodonits, així com una amb el cap diferenciat. En algunes d'aquestes tombes s'observen senyals de l'eina utilitzada en la seva construcció, així com alguns ressalts per a posar-hi una tapa.

D'origen incert, és probable que les tombes siguin anteriors a l'establiment de la frontera i, per tant, tinguin un origen sarraí, tot i que també podrien pertànyer a població que hagués patit la invasió sarraïna, ja que aquest tipus d'enterrament ja es donava en època visigoda (segle VI). Així doncs, les tombes de Cornudella s'adiuen amb la classificació cronològica que fa Bolós de les tombes excavades a la roca, considerant que aquest tipus de tomba trapezial més primitiva estaria localitzada en principi allunyada d'un indret de culte, en llocs preeminents o elevats i relacionables en principi amb algun tipus d'hàbitat preromànic, com les *villae* tardanes, vilars o llogarets o casals. De tota manera, la proximitat d'un indret de culte no es descarta, ja que prop de la necròpolis hom localitza el topònim de Santa Onís, que ens pot remetre a un possible lloc de culte fins i tot d'època tardorromana, associat a una vil·la senyorial.

La majoria d'aquestes sepultures corresponen a adults, si bé tres tenen una llargada inferior a 1'30 m i una fins i tot és inferior a 1 m. Una de les tombes està envoltada per una estructura pseudotumulària, semblant a les localitzades a la necròpolis del Tossal de les Forques, a la Sentiu de Sió. Aquesta tomba té una llosa més grossa clavada a la capçalera, que destaca de la resta de pedres, de mida més petita, que emmarquen l'enterrament. D'aquesta manera, la necròpolis de Massoteres constitueix un dels jaciments arqueològics de tipus funerari més importants de la zona del Llobregós.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DEL PLA (O SANT PELEGRÍ DE BIOSCA)

És molt possible que la primera referència d'aquesta esglésiola-santuari es trobi en el testament sacramental de Ramon, castlà de Portell, jurat pels seus marmessors l'any 1098 sobre l'altar de Santa Maria d'una basílica situada al terme de Biosca. Aquesta església a la que es fa referència pot ser l'antiga església del castell, però també podria tractar-se d'aquesta església situada al pla, com indica el seu patronatge. Curiosament, a la veïna població de Sanaüja també existeix un santuari dedicat a la Mare de Déu del Pla, i que es troba ubicat igualment, com a Biosca, a 1km més o menys de la població actual. També hi ha coincidència en el fet que els dos santuaris es situen en llocs on s'hi documenten restes arqueològiques molt antigues.

Però mentre a Sanaüja l'advocació de la verge del Pla continua impertorbable, a partir del segle XVIII el santuari de Biosca comparteix pa-

tronatge amb Sant Pelegrí, que té el seu origen en la devoció a aquest Sant que difongueren els religiosos servents de Maria o servites. D'aquesta manera, a l'interior, la imatge de la Mare de Déu del Pla -datable cronològicament entre finals del segle XV i principis del XVI i força semblant tipològicament a la Mare de Déu dels Esclopets (petit santuari també de la vall del Llobregós, al terme de Ribelles)- comparteix l'altar major amb la imatge vestidera i situada en una mena d'escaparata o diorama, de Sant Pelegrí.

L'edifici, en el seu origen, era format per una sola nau capçada a llevant per un absis semicircular. Ara es presenta molt transformat per les successives remodelacions, que han provocat que en l'actualitat l'església sigui de tres naus. A l'exterior destaca la presència de l'absis original. Pel que fa a l'interior, la nau central està coberta amb volta de canó apuntada mentre les laterals es cobreixen mitjançant tres trams de volta d'aresta. Als peus de la nau hi ha un nàrtex situat sota el cor elevat i que té una petita estança a banda i banda, una de les quals presenta tota la col·lecció d'exvots.

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

TALLERS *c. de b.*
GARFRED

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

Josep Viladrich

Paintura i Decoració

Carrer Occident - Tel. 973 473 455 - TORÀ

- Fred industrial i comercial
- Instal·lacions
- Manteniment i reparacions
- Instal·lacions d'aire condicionat
- Rètols lluminosos

C/ Convent, 12
25750 TORÀ

Tel. i Fax. 973 473 387

 **Gimnàs
TORÀ**

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

iberCaja

Al seu servei

Plaça La Creu, s/N
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 32 27

"cal xandri"

Sant Jaume, 33
tel. 938698168
08280 CALAF

EXCAVACIONS DUOCASTELLA, S.L.

CASTELLTALLAT - Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163
08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Restaurant Cal Borres
Plaça Major nº 1 Biosca

Menú de dilluns a divendres
Cap de setmana carta
Dimecres, descans setmanal

Dia 31 de desembre
SOPAR I BALL de FI
d'ANY. Reserveu taula
al telèfon 973473632

LA DENÚNCIA

REDACCIÓ (FOTOS: X. SUNYER)

El nostre patrimoni cultural i arquitectònic cal, no solament conservar-lo, sinó més aviat recuperar-lo, tot emprenent accions de manteniment i de restauració. El que tenim l'hem heretat dels nostres avantpassats i cal valorar-lo com un patrimoni històric que dóna identitat al nostre present i ens situa en el nostre lloc de la història.

És per això que cal denunciar un fet lamentable, no solament per les conseqüències que pot tenir, sinó per la impunitat amb què es cometien accions com aquestes.

El pont de les Merites, que a l'altura de Torà travessa la riera del Llanera i comunica amb la zona dels horts, ha estat víctima d'un accident. El passat mes d'octubre un vehicle va topiar amb els ampits del pont remonent les pedres

El pont de les Merites, malmès per un vehicle que es dóna a la fuga

que van caure al cap de pocs dies. Val a dir que el vehicle causant de la destrossa es va donar a la fuga. A hores d'ara l'ajuntament de Torà ja ha reparat els desperfectes i és de desitjar que es preguin mesures per evitar un altre atropellament similar.

El pont de les Merites, construït a cavall dels segles XVII i XVIII, és d'una factura típica de l'època, fet amb carreus de pedra sorrenca ben picats i escairats, amb dos ulls d'arc de mig punt adovellat, amb tallamar afegit entre els dos arcs. La seva construcció, en plena Guerra dels Segadors (1645), va haver de ser interrompuda i represa anys després, havent-se acabat l'obra el 1724, tal com està gravat en un pilonet decoratiu que encara es conserva.

L'ampit, remogut

Les pedres caigudes de la barana

El pont, un cop reparat

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

TALLER DE REPARACIONS DE VEHICLES

TALLER AGRÍCOLA NOGUEROLA

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

ARRIBA LA GRIP!

JAVIER AIBAR GISTAS *

La grip és una malaltia que ha afectat l'espècie humana al llarg dels segles. Ja la mencionava Hipòcrates l'any 412 a. de C. La primera pandèmia (afectació trans-fronteres) descrita data de l'any 1580. En el segle passat hi ha hagut pandèmies els anys 1918 -a l'acabament de la primera guerra mundial- d'una virulència extrema que va afectar unes 140.000 persones a tot l'estat espanyol. A Torà aquell any van morir unes 60 persones. Altres anys fatídics foren el 1957 i el 1968.

La grip es manifesta en forma d'epidèmies (infecció que afecta a moltes persones) i tenen lloc habitualment durant els mesos d'hivern. Es

carditis, sinusitis, otitis mitjana. S. de Reye, etc. Aquestes complicacions tenen una alta mortalitat.

No existeix tractament i l'únic que hi ha és simptomàtic: aspirina (no en menors de 12 anys amb perill de S. de Reye), paracetamol i codeïna si hi ha tos. Mai donar antibiòtics, ja que no serveixen per res ni tampoc prevenen les complicacions.

En no existir tractament, l'únic que podem fer es prevenir-la mitjançant la VACUNA, que convé administrar-la durant els mesos d'octubre i novembre. No cal tornar-se a vacunar en tota la temporada.

Per què no serveix la vacuna d'un any per l'altre?

El virus de la grip és un virus canviant, tant en les seves nucleoproteïnes (variacions menors) com en la seva totalitat (variacions majors). Les variacions menors es poden predir i cada any s'intenta preveure les variacions que farà el virus i, amb aquest estudi, és fa la vacuna per a l'any següent.

Les variacions majors suposen un canvi en la totalitat del virus i, llavors, n'apareix un de nou que agafa tota la població sense vacuna efectiva i dona lloc a pandèmies com la del 1918. S'han de vacunar totes les persones que presentin una disminució de la seva immunitat, ja que estan més predisposades a patir les complicacions: majors de 60 anys, interns en residències, adults i nens amb malalties pulmonars, cardiovasculars cròniques, asma, disfunció renal, dones que es trobin en el segon o tercer trimestre del seu embaràs durant la temporada gripal i persones que pel seu treball estan exposades al virus.

No es pot donar a menors de 6 mesos, malalts amb febre i al·lèrgics als ous. Els efectes secundaris són sobretot locals en el punt d'injecció, febre, dolors musculars i malestar general.

Per tant, durant la tardor, anem a vacunar-nos que tenim molt per guanyar i res a perdre.

transmet de persona malalta a persona sana mitjançant unes gotes de saliva que es projecten al tossir, parlar i esternudar. També es creu que pot contagiar-se pel tacte amb les mans i objectes que passen d'uns a altres. El virus sobreviu en ambients secs i freds. El període d'incubació és de 18 a 36 hores i comença amb febre alta (39-40 graus), malestar, calfreds, mal de cap, dolors musculars, articulars, abdominals, tos, ulls vermells, falta de gana, a vegades nàusees, no vòmits. Es cura entre 3 i 6 dies, màxim una setmana.

Les complicacions més freqüents són: pneumònies (vírica i bacteriana), encefalitis, mio-

* METGE TITULAR DE LLANERA

SALUT MENTAL

Emoció i Educació

SANDRA VIDAL *

FOTO XAVIER SUNYER

Riure, plorar, sentir, estimar... són assignatures que formen part de la nostra vida, tant o més importants que les matemàtiques, la llengua, la geografia...

Ens eduquen amb la finalitat de ser persones intel·ligents i cultes, d'arribar lluny a la vida, de trobar una feina on poder aplicar tots els coneixements adquirits, amb un sou raonable i una vida respectable. Tot això és força positiu. Ara bé, ¿qui ens educa amb la finalitat de sentir-nos bé amb nosaltres mateixos, d'aprendre a valorar les petites coses que ens reporta la vida, a superar els entrebancs que van sorgint al llarg del cicle vital, que la majoria de cops se'ns pre-

senten sense avisar? ...En definitiva, d'aprendre a allargar les emocions positives i d'escurçar les emocions negatives i, d'aquesta manera, arribar a la meta que tots tenim a la vida: SER FELIÇ.

Dediquem tants esforços a sumar i restar, a fer bona lletra, a saber de tots els temes... i tan pocs esforços a donar les gràcies, a saludar, a entendre l'altre, a saber com em sento i perquè...

Podríem definir l'*Educació Emocional* com l'educació de valors, però dient això em quedaria només a les portes d'entrada. L'*Educació Emocional* consisteix en donar eines i potenciar els recursos personals que tots tenim dins nostre.

Crec que tots hauríem de fer un petit viatge en el nostre interior i intentar aprovar aquesta assignatura que segurament ens queda pendent: l'Educació Emocional. Ja que, al cap i a la fi, és l'única que ens serà útil en tots els moments del dia, en tots els dies de l'any i en tots els anys de la nostra vida. Perquè si aprenem a ser nosaltres mateixos, acceptant-nos i valorant-nos, tenint en compte l'altre, aprendrem a superar les dificultats que van sorgint en el dia a dia i, per tant, arribarem allí on tothom vol arribar: ...a la FELICITAT!

... i recorda: "*tota gran marxa, comença per un primer pas*".

* EDUCADORA SOCIAL DEL
CENTRE DE DIA DE SALUT MENTAL DE TÀRREGA

QUEVIURES
Francesc Llordès i Rovira
ESTANC

Plaça Major, 8 · Tel 973 476 055
25753 - SANAÛJA (Lleida)

LLIBRERIA
ROVIRA

Estanc
Videoclub
Papereria
Objectes de regal

Mª Rosa Mases Riu
P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i fax: 973473346

*Al servei de la comarca
des de 1895*

Telèf. 938698019
Floristeria 938680301

ah

AGRIPLANT HUGUET
SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria
Plantificació, construcció i conservació de jardins

CENTRE DE JARDINERIA
d'Figueras a Jorba s/n
08260 CALAF

Telèfon 699 63 35 20

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS

Prats Serrat

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Hostal de Pinós

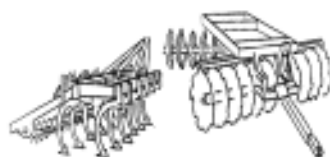
973 473 062

*Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós*

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/ Isidre Vilaró, 14 - 05280 CALAF (BCN) - Tel./Fax 93 868 04 28

CONSTRUCCIONS

J. Antoni Parra

C/ Vilàs, s/n • Tel. 973 47 60 78 • SANAÜJA

GROUP
FURAS

Furas, S.A. Cables & Cordsets

Avda. 23 de Gener, 1
Tel. 34.973.47.30.04-Fax: 34.973.47.33.49
e-mail: furas@furas.com - http://www.furas.com
25750 Torà (Lleida) - Spain

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Colomada, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
05280 CALAF

ELS COLORS CANVIANTS DE LA TARDOR

Després d'un estiu calorós, arriba un període que es caracteritza per la quantitat de colors diferents que guarneixen el nostres boscos. Les fulles, que donaven vida als arbres, es van assecant i van morint lentament disfressant-se amb diferents tonalitats de colors marronosos, groguencs i vermellosos.

Aquesta és l'època de la tardor i aquests arbres que acaben perdent la fulla, s'anomenen caducifolis. De manera menys evident, la pèrdua de les fulles també es dona en aquells arbres de fulla perenne, com seria el cas de l'alzina i de les coníferes (com ara els pins), entre d'altres.

L'alzina està limitada per a l'obtenció de nutrients i per aquest motiu, abans de perdre la fulla, aprofita tots els que hi té emmagatzemats i els transporta al que serà la fulla nova. Aquest fenomen acostuma a passar entre maig i juny. Els alzinars tenen unes arrels molt profundes i, per tant, cal suposar que poden passar l'eixut estival sense gaire estrès hídric si hi ha suficient aigua a les capes més profundes. Per aquesta raó es considera que per a aquesta espècie, l'aigua no actua com a factor limitant, a diferència del que passa amb la majoria d'espècies vegetals que viuen a la Vall del Llobregós, on el clima està marcat per uns estius molt secs i calorosos, uns hiverns molt freds i amb l'època de pluges concentrada a la primavera i a la tardor.

Pel que fa a la fulla del pi, la seva caiguda té lloc entre juliol i agost i es creu que és així perquè aquesta espècie està limitada per a

PER MARTA MIRAMUNT VILAMÚ
FOTOS: XAVI MORENO

NATURA A LA VALL

l'aigua i han optat per reduir la seva massa foliar. És una resposta molt encertada, ja que l'estiu és el període amb més escassetat d'aigua i amb més incidència solar, fet que provoca més evaporació i consegüentment més pèrdua d'aigua.

Pel que fa als fruits, com serien les glans, cauen predominantment a la tardor i formen part de la cadena alimentària de molts ocells i mamífers com el porc senglar o els ratolins de bosc, que estan extremadament lligats a l'aportació d'aquests nutrients.

La caiguda de fulles, fruits, branquillons, restes d'escorça i rels fines, que d'una forma periòdica i continuada es desprenen de l'arbre i passen a formar part de la matèria orgànica morta del sòl, constitueix una font d'energia per als animals detritívors i per als microorganismes descompo-nedors.

Entre aquests organismes hi trobem els protozous, bacteris, àcars, larves de dípters (mosques i mosquits), larves de coleòpters (escarabats), nemàtodes (cucs parasitaris), cucs de terra, etc. i sobretot els fongs (bolets). La seva activitat vindrà condicionada per la temperatura i la humitat, que augmenta de manera proporcional, i sobretot pel substrat, és a dir pel contingut de nitrogen i lignina (material vegetal molt resistent). La descomposició serà més ràpida en aquelles restes vegetals riques en nitrogen i pobres en lignina i, per aquesta raó, la biomassa dels arbres de fulla caduca (roure, om, auro, etc.) es descompon més ràpidament que la dels arbres amb fulla perenne, com serien els nostres pins.

Els bolets són els principals descomponedors de la fusta morta, ja que degraden ràpidament la cel·lulosa, la lignina i altres compostos orgànics que són de difícil degradació per a la resta de descomponedors. Per aquest motiu, es consideren un grup molt important que intervé en la neteja dels ecosistemes terrestres, tot i que són arreu més coneguts per la seva gastronomia i valorats com a exquisidesa absoluta, quan es tracta de determinats exemplars comestibles. Així doncs, sort en tenim de la seva existència perquè és ara quan els boletaires es desvien per a anar-los a buscar, fer o caçar!

SENDERISME:

anem al Pedraforca

ANIREM PRESENTANT DIFERENTS RUTES, PROGRAMADES I «POTEJADES» PER MEMBRES DE L'APACT (SECCIÓ MUNTANYA). ALGUNES SERAN RUTES SENZILLES, ASSEQUIBLES A QUALSEVOL PERSONA SANA QUE VULGUI ENTRAR EN CONTACTE AMB LA NATURA, FER ESPORT I GAUDIR D'UNA BONA PASSEJADA. ALTRES, COM AQUESTA DEL PEDRAFORCA, SÓN MÉS EXIGENTS. AQUEST MASSÍS CALCARI, VISIBLE DES DELS PUNTS ALTS DEL LLOBREGÓS, OFEREIX UNS PAISATGES FANTÀSTICS I ENCISADORS.

PER ANNA FARGUELL MASSANA
FOTOS: XAVIER SUNYER

Aquesta muntanya, declarada paratge natural d'interès nacional, s'ha convertit en una de les més emblemàtiques i conegudes de Catalunya.

El renom se l'ha guanyat per la seva original silueta i per les vertiginoses parets de la cara Nord, un autèntic paradís per als escaladors.

L'accés als seus dos pics principals o pollegons no té ni molt menys el grau de dificultat que hom podria suposar, ja que per la seva via normal és un cim assequible a qualsevol persona que estigui en bones condicions físiques.

És per això que en fer la via normal d'accés al pollegó superior (2.497 m) trobarem al llarg del camí tot tipus de persones, tant de petits com de grans. Tots podem gaudir de les magnífiques i impressionants vistes que ens anem trobant a mesura que anem guanyant alçada. Cap al final, podem fins i tot tenir les mateixes sensacions que té un escalador ja que, per coronar el cim, hem de fer l'últim esforç grim pant.

Quan veurem onejar una estelada, és que ja ho hem aconseguit, hi hem arribat!

...anem al Pedraforca

Quan es fa el cim, hom pot sentir tot tipus d'emocions; i és que ha arribat finalment a la punta més alta de tot el massís del Pedraforca. Allà dalt un s'oblida de tot l'esforç que ha hagut de fer per arribar-hi.

Com explicar el que se sent i es veu des del cim?
...Jo no sé com explicar-vos-ho!

Realment crec que hi haureu de pujar per experimentar-ho per vosaltres mateixos.

Però ull! Perquè després de totes aquestes emocions que hem experimentat en arribar fins a la punta de dalt de tot, hem de baixar! Pot semblar a priori que baixar és relativament fàcil, però la tartera del Pedraforca és llarga i amb força pendent.

Els més agosarats solen baixar-la tal i com fan els isards, és a dir saltant i corrent. Però pels que no estan tan acostumats, s'ha d'anar amb compte i ja sabeu "a poc a poc i bona lletra".

No cal que digui que quan un arriba a baix de tot, al peu de la muntanya, alça el cap i veu a on era feia tan sols un parell d'hores, s'oblida completament de tots els cops de cul que s'ha donat en baixar per la tartera.

Refugi PEDRAFORCA "LLUÍS ESTASEN":

Refugi guardat, propietat de la FECC i amb capacitat per a 87 places. Telèfon mòbil: 608 31 53 12 (Refugi). Telèfon fix: 93 822 00 79 (Guarda)

Accés: carretera asfaltada fins a Saldes i pista asfaltada fins al mirador del Gresolet. Des del mirador 15 minuts a peu.

Deixem el vehicle en el mirador de Gresolet, a 1.600 m d'alçada, on trobem un petit aparcament situat al costat de la recent asfaltada carretera que puja des de Saldes. Per un sender ben marcat farem cap al refugi Estasen (1.660 m) on agafem un ample camí que travessa la canal del Rimbau i, després d'una forta pujada, s'arriba a la collada del Verdet (2.240 m). D'aquí seguim grimpant per l'aresta NO (un xic aèria, cal anar amb compte i superar el vertigen) fins al pic culminant del Pedraforca, el pollegó superior (2.497 m) on sereu recompensats amb una suprema visió panoràmica i des d'on es pot contemplar mig país.

El descens l'efectuem baixant fins l'enforcadura i seguint la tartera de Saldes fins arribar a un camí que ens mena de nou al refugi. El recorregut complet es fa en 4 hores.

...grimpant

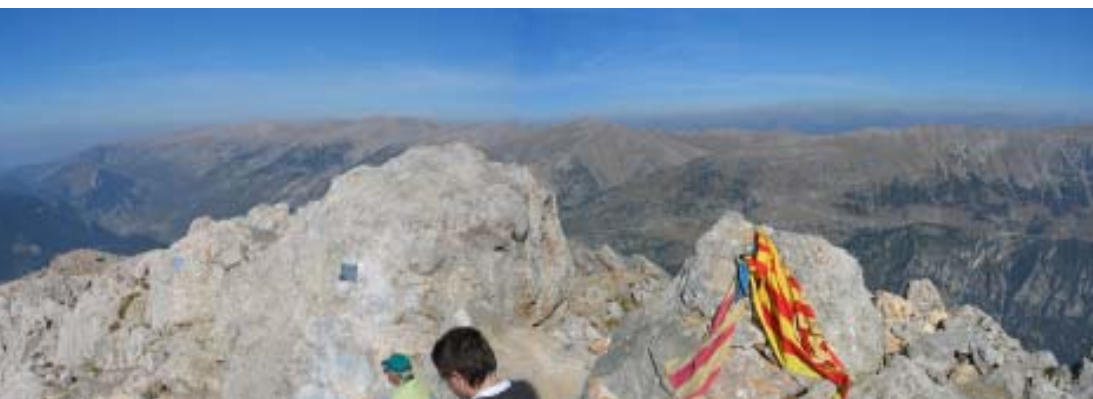
...arribant

...el cim

...baixant per la tartera

Tant per les seves característiques geològiques com per la riquesa dels seus sistemes naturals, el massís del Pedraforca constitueix un dels espais protegits més valuosos del patrimoni natural català

El preu del petroli

JOAN JUNYENT TARRIDA

Aquest escrit és una reflexió sobre les últimes notícies aparegudes al voltant de l'evolució del preu del petroli.

L'escalada de violència a Nigèria (sisè exportador mundial de cru), la cada cop més sagnant postguerra iraquiana, la inseguretat a l'Arabia Saudita, la crisi de la petrolera russa Yukos, la tensió política a Veneçuela, els huracans que han afectat el golf de Mèxic, l'augment de la demanda perquè s'acosta l'hivern...

Se'ns diu que tot això són fets conjunturals i que els preus aviat tornaran als nivells normals. No obstant això, però, els consumidors fa temps que observem que cada cop el preu dels carburants són més elevats i la sensació és que

diffícilment aniran a la baixa.

Realment tot això es deu a causes conjunturals? O darrere d'aquests fets puntuals s'hi amaguen motius més profunds?

La demanda de petroli no fa més que augmentar. Cada cop en consumim més i països emergents com la Xina han augmentat un 40% les importacions de petroli en l'últim any! En canvi els països de l'OPEP estan al límit de la seva capacitat productiva, les reserves estan disminuint i no es descobreixen nous jaciments.

No podem, doncs, ser optimistes i pensar que els preus tornaran als nivells anteriors, sinó que molt probablement continuaran augmentant i els conflictes pel control de l'Or Negre seran cada cop més freqüents. No ha arribat potser el moment de canviar de model energètic?

L'estel del Brut

ANTÒNIA

Vaig anar a passejar, com faig molts dies. Amb el canvi d'horari, es va fer fosc gairebé sense adonar-me'n. Passava just pel pont de les Merites i la fresca ja es feia sentir: era Tots Sants. De sobte, vaig veure la primera estrella de la nit; era brillant, preciosa, molt bonica i donava la impressió que es trobava just damunt del cementiri.

Hi tinc persones molt estimades reposant per sempre i com que moltes vegades, darrerament, me'n recordo del Pep de cal Jovans, vaig decidir en un moment d'entrar-hi. El Pep era un home senzill, generós, sincer, amb la seva rialla tan fresca que et donava seguretat i confiança. Era també el meu marit de Carnestoltes, doncs fins ara jo en tenia dos de marits, el veritable, el Jaume, per compartir la vida; i el Pep, la meua parella de ball de disfresses.

Aquell estel era com una aparició, com més fosc es feia, aquella llum era més clara i

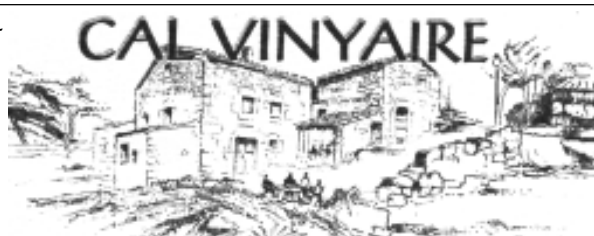
resplendent, semblava que il·luminava la tomba dels meus pares i uns pocs metres al voltant, just on deia Josep Aynés Divins. Em van venir moltes coses a la memòria allà rodejada d'espelmes cremant i el cementiri de cap a cap que semblava un jardí multicolor.

Vaig recordar Jovans, la masia que tu tant t'estimaves, les valls on caminaves, els boscos on anaves a buscar bolets, els teus gossos, les flors i l'hort que feies créixer perquè la teva Francisca les recollís... I vaig preguntar-me: amic Pep, on ets? Per on voltes? Tots et trobem a faltar cada dia, i busquem el teu somriure sense trobar-lo. Què sols ens has deixat!

Adéu-siau, amic de tots. Continuarem ballant tots junts per Carnaval i així tu seràs aquí anys i més anys. Passaran en fila la Bruta, el Bonic, la Bonica, el Toret, el Sergentet i el BRUT amb el ram de la col tan alta i les paelles penjades a l'esquena, ens donarem les mans i farem disbauxa amb la xaranga pels carrers de Torà, tot això que a tu tant t'agradava i tots junts tindrem una eterna i llarga trobada.

ALLOTJAMENT RURAL INDEPENDENT

- Masia amb capacitat per a 9 persones
- Llar de foc
- Banyera d'hidromassatge
- Calefacció central
- Televisió i fil musical a totes les habitacions
- Barbacoa
- Piscina pròpia a 1,4 Km.

Un tranquil
lloc d'encant rural

AGROTURISME 25752 Lloberola (Biosca) - Lleida (Spain)

Tel. 973 296 180 - 627 004 408 - 637 990 322

www.calvynaire.turismerural.com

Post festum, pestum

ALBERT BRAU I BAGÀ

No us alarmeu per aquesta expressió llatina que tots coneixeu i en sabeu el significat. En aquest cas nostre és manifestament exagerada. Però ja està escrita. Perdoneu la transgressió.

La cosa va, efectivament, de post-festa. I en aquest cas referit a la passada Festa Major de Torà, els dies 27, 28, 29 i 31 d'agost i 1 de setembre. Com sabeu van ser cinc dies "atapeïts" d'actes a quin més interessant. El que ve a continuació no és una impressió meva personal - que també -, sinó el recull de les que ha manifestat la majoria de ciutadans de la nostra vila.

Anem per ordre. Primerament sembla que en haver trossejat la festa amb dos blocs separats - en mig de dos dies hàbils-, guardant per l'últim el dia principal, potser no va donar el resultat que es pretenia. Potser, degut a aquest plantejament tan especial, la Festa Major, tot i ésser molt llarga, va quedar totalment desdibuixada. Potser sigui que les coses massa llargues sovint perden intensitat. Entre altres coses només veure el ball de nit del dia principal, el dia 1 -altres anys el més emblemàtic- n'hi va haver prou per mesurar el desencert del plantejament. Si el dia 2 és feiner, res té d'estrany que la gent no perdi la nit.

També la precarietat d'actes per als més

menuts és un punt a considerar. A no ser que a Torà hi hagi pocs infants o que des dels quatre anys hagin estat considerats adults, almenys per pagar. Potser els organitzadors van calcular que aquests també havien de contribuir a sufragar les festes, encara que els actes específics per a tots ells fossin molt minsos, gairebé imperceptibles.

Però potser el que més ha contrariat al personal és el sistema de finançament de les despeses. Segons s'ha pogut saber, hi ha hagut moltes famílies que es van negar a col·laborar econòmicament al desenvolupament de la festa per considerar que les quantitats assenyalades no són el justes que devien ser. A veure: per què un suposat matrimoni toranès, amb dos fills de 4 i 6 anys havia de contribuir amb 50 EUR, quan potser el normal haurien estat 30 EUR? Per altra banda, la comissió organitzadora no ha complert a dia d'avui el compromís de publicar les llistes tant dels que van pagar com la d'aquells que van negar-s'hi. Potser és degut a què aquests últims són molts? O que potser a hores d'ara la dita comissió encara no ha tingut temps de confeccionar les llistes?

Persistint per aquest viarany i adoptant el mateix sistema en anys successius, res tindria d'estrany que en el futur augmenti el nombre de desertors econòmics pel que ateny a les finances de la Festa Major de Torà.

Què se n'ha fet, del de la pistola?

MONTSE VIVES

En un número anterior de *Llobregós Informatiu*, una veïna de Torà va exposar el "problema" que patien les dones de la rogalia, a causa d'un individu que, a la que veia una o dues dones soles per un camí, s'abaixava els pantalons i ensenyava alegrement les vergonyes. En aquest cas, la paraula "vergonyes" estaria doblement justificada, perquè del que en deia la veïna de Torà es deduïa que les qualitats del que ensenyava no eren com per estar-ne orgullós, ja m'enteneu...

D'una banda em va alegrar que a la Vall estiguem normalitzats fins al punt de tenir el nostre propi exhibicionista; de l'altra, vaig recordar haver sentit, en una nit d'insomni, una trucada al programa nocturn de Catalunya Ràdio parlant del mateix. Recordo especialment

la manera, entranyable, com la oient que trucava s'hi va referir "*Obre la farmàcia, i au, el farmacèutic a fora!*".

De la trucada, i d'alguna més que se li va afegir, vaig deduir que l'individu en qüestió no era perillós, només tenia un peculiar sentit de l'oportunitat. Sempre he sentit dir que els exhibicionistes creuen que el que ensenyen és digne de ser vist, i la millor manera de contrarestar-los és expressar la idea contrària, o riure obertament... Com li va passar a una amiga meva, que després d'un dia particularment dolent va acabar la jornada amb un "espectacle" similar al metro, i sense pensar-s'hi ni un moment va deixar anar "*Mira, per ensenyar-me això, no calia que em creessis expectatives!*". L'humor sempre és una bona arma, però potser el nostre exhibicionista no compta amb el fred segarrenc, que ben segur el reprimirà de destapar-se gaire, o amb la boira, perquè encara que es destapi no se li veurà res de res...

Amic, jo sóc la droga

P.B.

Amic, jo sóc la droga, la que ha estat destruint la vida de molts joves ignorants. Jo sóc la que m'he introduït en els balls i les festes. La que al principi et faig viure fora d'aquest món de problemes, però al transcurs del temps et començo a fer falta.

Sóc la droga, la que ha estat destruint el món sencer. No m'importa que siguis blanc o negre, pobre o ric, t'he vingut seguint. Després que em proves, ets meu per la resta de la vida.

Recordes quan vas començar? Estaves trist,

et senties sol. Jo et vaig oferir felicitat i ara et tinc: ets meu. Faig amb tu el que vull, et faig llevar al matí i et faig pensar en mi encara que tu no vulguis. Sóc el teu amo i tu el meu esclau,

Et faig caminar com un ninot, meva és la teva voluntat, et destrueixo la vida física, moral i espiritual. Jo sóc la que ha destruint la teva llar, la que et va robar l'amor de la teva parella i fills. Sóc la que t'ha portat fins a la presó. He fet de tu un cuc. Et tinc encorbat i de mi estàs enamorat, no hi ha ningú a la terra que pugui trencar el nostre amor. Vas tractar d'oblidar-me i va ser inútil, ni la ciència ni el psiquiatre poden trencar el nostre amor.

La llengua catalana

MONTSE OLIVA

El govern espanyol es va posar de peus a la galleda quan es va presentar a Brussel·les reclamant el reconeixement del català i, de retruc, elevant a la categoria d'idioma el valencià.

Per un català, i per bona part dels valencians, resulta totalment surrealista creure's que allò que parla la gent de Sagunt, d'Alacant o de Vinaròs, no sigui la mateixa llengua que parlem aquí. ¿O és que per un del Llobregós no és molt més senzill entendre's amb un altre d'un poble del País Valencià que, precisament, amb algú de les Illes Balears?

Sens dubte parlem la mateixa llengua. Una varietat, val a dir, que no coneixen precisament tots els que defensen amb tanta fervorositat l'existència d'un suposat idioma valencià. L'ex-president de la Generalitat valenciana, Eduardo Zaplana, és un d'aquests exemples, perquè ni tan

sols ha fet l'esforç d'aprendre aquesta llengua diferent que diu que tant estima.

Paradoxes de la vida: aquest murcià que va començar en el món de la política com a alcalde de Benidorm, passant per la Generalitat, per després ser ministre, i ara ha acabat de poc més que un simple diputat del PP a Madrid, continua des del Congrés defensant (això sí, sempre en castellà) una llengua que fins a dia d'ahir poc s'havia preocupat de promoure quan era feina seva.

Però si això resulta ofensiu, ho és molt més quan et trobes amb un valencià, d'aquells que sí que el parlen, i prefereixen parlar amb tu en castellà amb l'excusa que "soy de Villajoyosa y no entiendo el catalán".

Millor que ens ho prenguem pel cantó positiu i pensem que a partir d'ara els catalans som trilingües: parlem català, castellà i, a més, el valencià. I si els de les Illes també es posen tossuts, doncs en parlarem quatre.

Transports
MOLINS

Serveis:

PLOMA - PALETITZAT - BOLQUET

Carrer Sant Gil, 1 1r-1a.
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 578
Tel. Mòbil 610 40 39 21

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardevol de Pinòs

Telèfon:

973 47 35 84

REPARACIONS

EXCAVACIONS GERMANS

CASES S.L.

Ramon Cases Jounou

Avgda. Solsona, 8 Altell, 5
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 473 616

Mòb. 629 285 518

C/ Escots, 30
25753 SANAÚJA (Lleida)
Tel. Fax 973 476 041

Serveis Forestals

Neteges

Aprofitaments

Venda de Llenyes i fustes

Tancats de Bestiar i Parcel·lació

Tel. 607 91 89 76

973 29 61 21

973 48 38 36

Restaurant **"CAN SOLÉ XIC"**

Plaça Major, 10
25751 CLARET
Torà (Lleida)

Reservi taula a:
973 29 60 08
cansolexic@viladetora.net

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Frixes
25287 Ardèvol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

Mòbil: 687 50 37 30

Perruqueria
Carmen's
HOME I DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

PUBLICITAT

973 473 253

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

Telèfon 973 47 35 38

PLAÇA DEL VALL, 24 TORÀ (LA SEGARRA)

mail: gotic@cag.es

TORÀ DE RIUBREGÓS

COMPRIMITS DE SALUT

La migranya, una malaltia poc considerada

SÍLVIA PORTA

Un 14% de la població pateix migranya. La migranya és una malaltia neurològica, hereditària i que afecta tres vegades més a les dones que als homes. Se'n desconeixen les causes, encara que es tenen clars els símptomes que provoca. Es caracteritza per un dolor pulsàtil generalment unilateral (afecta a un dels dos costats del cap), té una duració concreta, s'associa a nàusees, fotofòbia (molèstia a la llum), fonofòbia (molèstia al soroll) i empitjora amb l'activitat física.

Els factors desencadenants són diversos: poden anar des de la dieta (es parla de si la xocolata o el formatge, per exemple, podrien propiciar un episodi), canvi d'horaris, el famós estrès (hi ha gent que té "migranya de cap de setmana",

li apareix quan descansa i es relaxa), la menstruació o el canvi de temps. Ara bé, de vegades no hi ha cap desencadenant clar.

El més important és que el pacient vagi a un especialista, un neuròleg en aquest cas, que faci el diagnòstic correcte de la malaltia. Sovint la gent, davant aquests forts dolors incapacitants, s'automedica i es pren qualsevol analgèsic. S'ha de tenir clar que si és migranya mai marxarà el dolor amb un analgèsic, l'únic que pot provocar és un "mal de cap per rebot" degut a l'abús de fàrmacs no indicats per la seva malaltia.

Des de fa uns anys hi ha medicaments específics per la migranya: la família dels triptans. Els triptans han revolucionat el tractament de la malaltia i han millorat la qualitat de vida dels pacients. Ara bé, si tot i així les crisis de migranya són molt freqüents s'ha de plantejar la possibilitat de fer un tractament preventiu.

La vellesa, una malaltia

ESTER REIG JOUNOU

Heu pensat mai que la vellesa és una malaltia que, si no ens quedem a mig camí, ens tocarà bé a tots? A ningú li agrada ser vell, però ningú es vol morir jove. Els vells fan nosa, només cal fer una visita al geriàtric i veurem com són de plens i les llistes que hi ha d'espera fan feredat. Els joves no pensen que un dia passaran ells també de vells, aquesta paraula famosa pot semblar una mica dura però expressa el sentiment d'una veritat. És clar que hi ha de tot, dons ja sabeu que els temps han canviat, que els pisos són petits, sols hi caben el matrimoni i els fills, no hi ha lloc per als avis, la gent ha de treballar, la vida és cara, en el treball no deixen plegar.

Fer-se gran vol dir anar agafant xacres o anar-se posant malalt, perquè, com diu una dita *de vell en allà no es pot passar*. I ha d'arribar l'última malaltia que ens fa deixar aquest món per obrir-nos les portes de l'altre. Qui els cuidarà?

Pensem que aquests avis han estat joves i

mentre han pogut han donat tot i més d'ells mateixos pels seus fills, pels néts. Ells només els han vist ben grans i afeixugats pels carrers anant a buscar al col·legi els seus néts, a donar de berenar a un vailet que els feia córrer i que no el podien atrapar. Tot per ajudar els seus fills i quan ells s'han trobat que necessitaven ser cuidats, els joves fills els han dit que no podien deixar de treballar, que aquesta és la gran malaltia de la societat, l'egoisme. A pesar de tot els avis no deixen d'estimar els seus néts, per més que els portin al geriàtric i allí acabaran els seus dies plens d'experiències i amor. I viuran dels seus records i en parlaran, com si els visquessin en aquells moments i diran que els seus fills són els millors, encara que els vulguin ben poc o gens, i als néts els veuran als altres sols el dia de l'enterrament de l'avi o la iaia i tothom dirà "Ah, però tenia néts?".

Sí, malgrat no agradi aquesta és la realitat. Joves, voleu ser estimats de grans? Estimeu els avis. També vosaltres us fareu vells i voldreu que us estimin. El que vols per tu, fes-ho primer tu als altres.

Casa del Mestre
alberg

CALONGE DE SEGARRA

Servici 100 (línies especials) d'atenció
CALONGE DE SEGARRA
Tèl. 93 869 82 86 Fax 93 869 12 34
93 869 0409 Ajuntament • Fax 93 869 12 34
e-mail: calonge@ibc.es
TEL 618 21 29 77 Ramon

Obkina de Turisme de l'Alt Urgell
Tèl. 93 869 83 66 • www.alturgell.cat

L'home "ludens"

JESÚS ESTEVE GILART

Un amic, amb el que viatjava per Catalunya fa uns mesos, va encetar una conversa que m'he animat a transcriure:

- Saps - em deia - que han descobert un nou esglaó en la història humana ?

- Calla - vaig dir jo-. No els han descobert tots ja? Els cromagnons, amb els seus parents els neandertal, els homo erectus, els homo habilis...

- No, home, aquest descobriment és més modern, és una part molt més important i actual que també està en tots els nostres ascendents i que seria com un segon cognom, d'aquests noms científics.

- I quina part és?

- Sí home, no li treu la part cognitiva, intel·lectual, ni la manual o de capacitats. És una part inherent a l'home i que sempre hi ha estat, i sempre hi estarà en la història humana, col·lectiva i personal, l'*homo ludens*, on neix la part lúdica, la del joc que fa que l'home sigui un ésser abocat al joc, que vol jugar.

- Ja, pero això quan és un infant.

- Calla! Sempre! Totes, totes les facetes humanes i durant tota la seva vida, tenen un aspecte, en tot o en part, que implica que una faceta del seu ser estigui jugant amb el seu entorn. De petit, aquesta li serveix bàsicament per aprendre i, de més gran, la seva maduració també depèn, en una part important, d'aquesta capacitat de prendre la vida com un joc, de jugar amb els altres i gaudir, ser feliç en un entorn real però de regles fictícies o, el que és el mateix, en un joc tan real com la vida mateixa, ja que és el joc el que ens fa entendre la vida, a nosaltres i als nostres congèneres.

- Ho entenc: el que vols dir és que no hem de deixar d'apuntar-nos a qualsevol entitat, associació o obrir la mà a l'amic que ens invita a jugar a qualsevol joc - i als nostres pobles hi ha moltes oportunitats de fer-ho, com les de les associacions esportives, les de l'AMPA, l'associació de dones, o les organitzades per l'Ajuntament, les bitlles o els escacs, la botifarra o el mateix joc sexual, ja en la intimitat de la parella. Perquè el joc sà, el joc que ens relaciona amb els altres, ens farà madurar i farà gran la nostra societat i no sol numèricament.

Quan la sanitat esdevé malaltissa, una aproximació a la *des-organització* sanitària comarcal

ALBERT BRAU I BAGÀ

No fem el descobriment del segle si aquí deixem constància que el personal de les nostres comarques està molt decebut per la manera com s'està duent a terme la *des-organització* sanitària entre nosaltres. I no solament estan contrariats els pacients potencials, sinó que inclús els mateixos metges i tot el personal sanitari estan en absolut desacord de com està organitzada la

qüestió burocràtica assistencial.

Vagi per davant que les queixes dels usuaris de la nostra sanitat no tenen com a destinataris ni els metges ni els ATS que tenen cura de la nostra salut. La seva professionalitat, la competència i l'entrega de tots ells és reconeguda per tothom. El problema sorgeix quan la burocratització sorgida d'un despatx urbà, que sembla ignorar la realitat de les nostres comarques, articula mesures que, enlloc de donar eficàcia sanitària, endarrerix i entorpeix el treball dels metges i perjudica, en molts sentits, el malalt que els necessita.

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

www.casamagi.com
cosco@viladetora.net

*és ben trist néixer "toç"
maleeixco el destí
que m'ha fer tan fastigós,
tan lleig, tan sonso i "garró",
però sobretot, tan gustós.*

J. Vilagran 1991

QUATRE GENERACIONS AL SERVEI DEL CLIENT

Plaça de la Creu, 7 - Tel. 973 473 051 - 25750 TORÀ (1604)

Per situar en el seu degut lloc la problemàtica que avui ens motiva, a continuació assenyalarem l'organigrama sanitari de la nostra comarca:

Sanitàriament depenem de l'ABS de Calaf que està format per dos Centres d'Atenció Primària (CAP). Un a Calaf amb quatre metges de família i dos pediatres i un altre a Torà amb dos metges i dos pediatres (dimarts, dimecres i divendres) i dues ATS. Estan adscrits al CAP de Torà els pobles de Biosca, Lloberola, Llanera, Ardèvol, la Molsosa i Pinós. Ivorra pertany al CAP de Cervera, Massoteres a Guissona i Sanaüja a Ponts.

Durant la setmana, de dilluns a divendres, tots els pobles adscrits al CAP de Torà per a qualsevol urgència han de trucar sempre al número 973473333. Però, quan la urgència es presenta entre les 8 de la tarda i les 9 del matí del dia següent, la trucada és desviada al 061 que és una centraleta situada a Barcelona. Des d'allí, després d'exposar el problema i la situació del malalt, contactaran amb el metge més proper per atendre la urgència. Quant temps no es perdrà fent aquest circuit quan potser tenim el metge a tocar de casa? Si la condició del malalt és molt crítica, uns minuts perduts són d'un valor incalculable i poden resultar fatals. I a més: algú ens pot dir quin cost econòmic suposarà la derivació telefònica al 061? Pel que fa al cap de setmana (dissabte i diumenge) el 061 serà de 3 de la tarda a 10 del matí del dia següent.

Un altre problema molt seriós es presenta els caps de setmana ja que de sis metges passem a només disposar-ne de dos. Un al CAP de Calaf i un altre al de Torà i només un/a ATS per a tots dos. Amb l'afegit que alguns caps de setmana, pocs, només hi ha un sol metge per a tot l'ABS de Calaf. ¿Hi ha algú que pugui entendre com es pot jugar tan alegrement amb la vida de les persones disposant només d'un metge -no totes les

setmanes, repetim- per a una extensió territorial tan ampla? Algú ens ho podria explicar i ens podria convèncer?

Que no ens vinguin amb l'excusa dels diners, que això s'ha convertit en un recurs barat i poc convincent. Sembla talment que, com que amb una mà els llencem, hem de tenir l'altra ben tancada perquè no s'escapi un mal euro per una cosa tan banal com és la sanitat.

Podríem entrar en moltes altres consideracions que causen vergonya aliena. Per què, si tinc el consultori a la vora de casa, haig de telefonar a Calaf perquè em donin hora per la visita? És que la factura telefònica dels altres no li mereix respecte al funcionari que s'ha inventat aquest sistema tan meravellós? Per què no puc anar a visitar-me a Manresa i haig d'anar necessàriament a Igualada i allà al millor em faran esperar fins qui sap quan? És que per saltar-me tot això hauré d'anar a urgències perquè em visiti un especialista? Per què ...?

Són moltes preguntes i molts "perquè" que no tindran la més insignificant repercussió ni resposta. Això ja ho sé des del començament. Però el que sí sé és qui té la clau -també ho sabeu tots vosaltres- que pot obrir aquesta porta i fer que tots els problemes que s'han assenyalat entrin en una dinàmica de solució. Si l'Ajuntament vol que de debò s'arregli aquesta situació tan anormal, té la clau per fer-ho. Si l'Ajuntament s'arremanga fort i amb ganes, en vuit dies ho pot tenir tot solucionat. Si l'Ajuntament vol treballar fort pel poble -això es deia en el seu programa electoral - aquesta deu ser en aquest moment la seva prioritat. No n'hi ha d'altra tan urgent com aquesta. Si l'Ajuntament vol...

A veure si d'una vegada s'aconsegueix que la nostra sanitat local i comarcal deixi per sempre d'estar malaltissa.

VENDA - INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRÒNICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 8 Tel./Fax 973473350 25750 TORÀ (Lleida)

Garrofé

Joleria

Fluvià nº 3
Guissona
Telèfon 973550320

Telèfons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 690 409
PARRÒQUIA	938 698 416

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
CONSULTORI MÈDIC	973 524 036
ESCOLA	973 524 033
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

SANAÜJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	/973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

DESEMBRE

- Dia 4 Futbol Sala: **Massoteres** - Orobitg (16,30 h)
Bitlles: **Torà** - Montmagrastet (15,30 h)
- Dia 5 Bicicletada popular entre **Castellfollit de Riubregós, la Molsosa i Calonge de Segarra**
- Dia 7 Rock a **Torà**: Sala la Toranesa, Marc Parrot (1 h)
- Dia 11 Futbol Sala: **Castellfollit** - Guimerà (16 h)
Futbol Sala: **Torà** - Penelles (18 h)
- Dia 17 **Torà**. Cantada de nades a l'església a càrrec dels nens i nenes del CEIP Sant Gil (15,15 h)
- Dia 18 Futbol Sala: **Massoteres** - La Sentiu (16,30 h)
Durant les vacances de Nadal: Casal per a la mainada a **Castellfollit**
- Dia 19 **Massoteres**: al matí tirada de bitlles i a la tarda xocolatada, per recaptar fons per a la Marató de TV3
- Dia 24 Missa del Gall i torronada a **Ivorra, Castellfollit, la Molsosa, Lloberola i Torà**
- Dia 25 **Biosca**. Cagada del Tió (13 h)
- Dia 26 **Torà**. Cagada del Tió a la plaça de la Font (13 h)
- Dia 31 Festa de la Pedra a **Ivorra**
Lloberola. Sopar popular de Fi d'Any.

GENER

- Dia 1 **Biosca**. Ball a Cal Borres amb Joan Vilandeny (19 h)
- Dia 5 Cavalcada de Reis a **Biosca, Castellfollit, Ivorra i Torà**
- Dia 8 Futbol Sala: **Castellfollit** - La Ràpita (16 h)
Futbol Sala: **Torà** - Surit Surat Pub (18 h)
Futbol Sala: **Massoteres** - Mitopu.net (16,30 h)
- Dia 9 Futbol 3ª regional **Torà** - Barbens (15,15 h)
- Dia 17 Festa de Sant Antoni a **Ivorra**. Missa i dinar de germanor
- Dia 29 Futbol Sala: **Castellfollit** - Bellpuig (16 h)
Futbol Sala: **Torà** - Arbeca (18 h)
Futbol Sala: **Massoteres** - Guimerà (16,30 h)
- Dia 30 Futbol 3ª regional **Torà** - Balàfia (15,45 h)

HORARIS ALSINA GRAELLS

HORARIS		Km.	ITINERARI	HORARIS	
06,45	17,00				ANDORRA
07,09	17,24	9	LA SEU D'URGELL	11,06	20,36
07,15	17,30		LA SEU D'URGELL	11,00	20,30
08,18	18,33	79	PONTS	09,57	19,27
08,28	18,43		PONTS	09,47	19,17
08,44	18,59	92	SANAÜJA	09,31	19,01
08,51	19,06	98	BIOSCA	09,24	18,54
08,56	19,11	102	TORÀ	09,19	18,49
09,02	19,17	107	CASTELLFOLLIT	09,13	18,43
09,14	19,29	117	CALAF	09,01	18,31
09,48	20,03	144	IGUALADA	08,27	17,57
10,45	21,00	212	BARCELONA	07,30	17,00

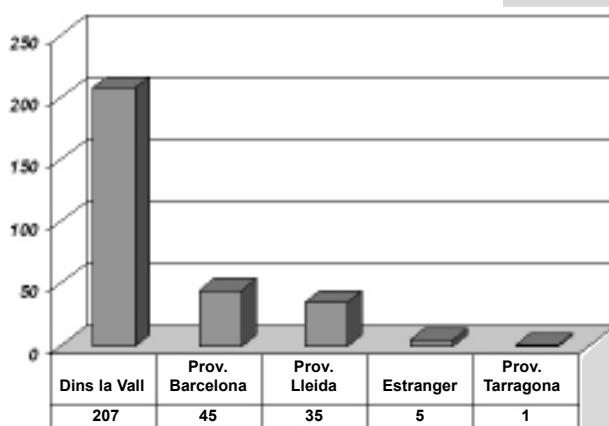

FINA A ON ARRIBA LA NOSTRA REVISTA

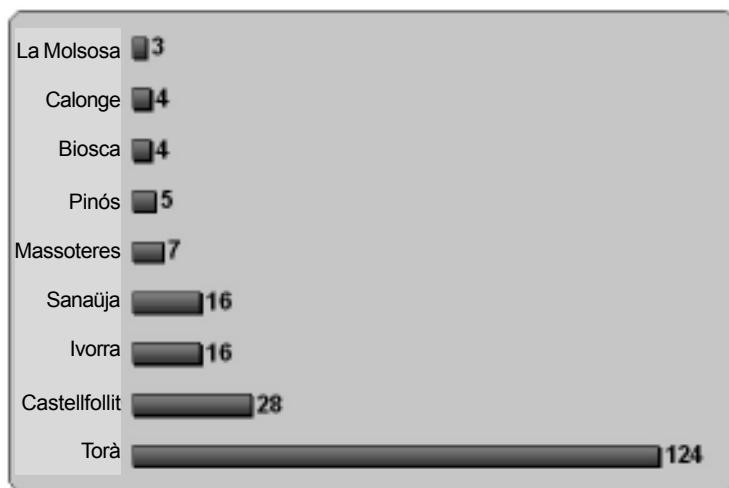
TOTAL SUBSCRIPCIONS: 293

Presentem d'una manera esquemàtica i visual, les estadístiques de la distribució de la revista LLOBREGÓS INFORMATIU. El tiratge és de 600 exemplars, dels quals pràcticament la meitat són subscripcions i l'altra meitat són vendes de números solts.

Quant a les subscripcions, s'envien per correu postal al domicili del subscriptor. Arriben, no solament als pobles de la Vall, sinó que es fan presents a molts altres llocs, fins i tot a l'estranger, com indica la gràfica.

SUBSCRIPCIONS A LA VALL: 207

La distribució de les subscripcions als diferents pobles que componen la Vall del Llobregós és com apareix en la gràfica adjunta.

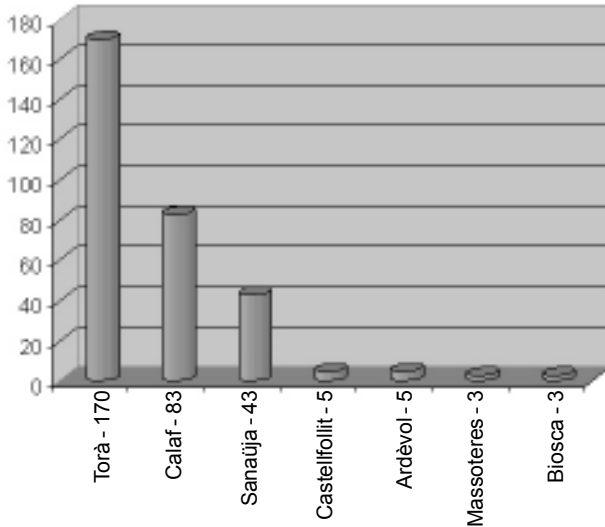
Llobregós
informatiu

Us desitja un **BON NADAL**
i un feliç Any 2005

...i si vols fer un obsequi,
regala una subscripció a la nostra revista

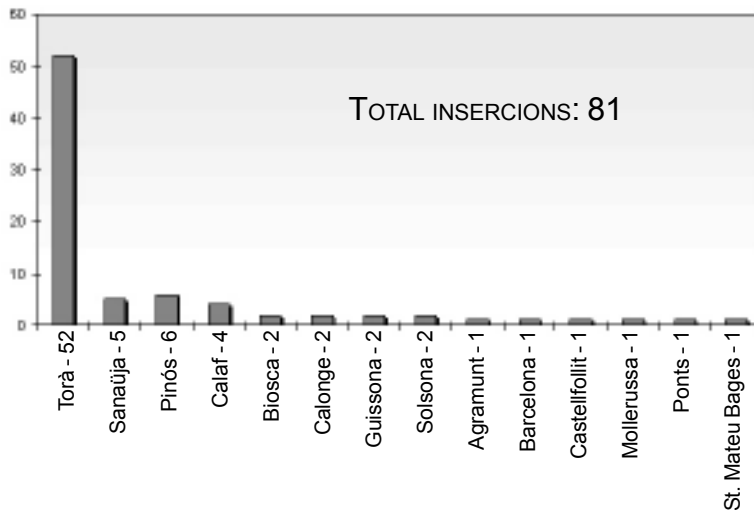
VENDA DE REVISTES

Les revistes es posen a la venda en diferents punts de la Vall del Llobregós, en establiments que voluntàriament s'ofereixen. La gràfica indica el nombre d'exemplars que es va vendre a cada lloc, referent al núm. 7 de la revista, que és l'últim número que podem comptabilitzar.

El total de revistes venudes és de 312 exemplars. És pot comprovar que en cada número, els exemplars s'esgoten, quedant-ne només alguns per al nostre arxiu.

INSERCIONS PUBLICITÀRIES

L'edició de la revista és possible gràcies a les cases comercials, indústries i botigues que inseren llur publicitat. Això, juntament amb el voluntariat que hi treballa, fa que cada dos mesos tingueu LLOBREGÓS INFORMATIU a les vostres mans.

Llobregós
Informatiu

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ
PER 1 ANY (6 números): 10 EUROS

NOM I COGNOMS _____
ADREÇA _____
C.POSTAL _____ POBLACIÓ _____ TEL. _____

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA:
ENTITAT _____
ADREÇA _____
POBLACIÓ _____
C.C.C. _____ / _____ / _____ / _____
TITULAR DEL COMPTE _____

Data i signatura:

CIRCUIT CATALÀ DE SALES

Quimi Portet: saber comunicar a través de la música

PER NOEMÍ MASES
FOTOS: X. SUNYER

Irònic, cínic, desafiant i directe, Quimi Portet és tot això i molt més. Artista de cap a peus, és per damunt de tot compositor i músic. Deixant de banda el seu exitós passat (recordem el llarg viatge recorregut amb Manolo García i Cia), avui pot presumir de ser tot un emblema per al rock català més madur i eclèctic. I això és el que vam poder comprovar el passat 31 d'octubre a la Toranesa. Per increïble que pugui semblar, érem poc més d'una desena els que esperàvem veure'l de prop per gaudir del seu espectacle. I no ens va decepcionar. En Quimi i els seus volien transmetre'ns el seu trencador projecte a través de les lletres, els sons i un toc d'humor inclassificable. En principi costà de trencar el gel,

però, a mesura que passaven els minuts, l'ambient va començar a posar-se a to. Tot hi ajudà: una temperatura més que agradable (la calefacció funcionava a la perfecció) i uns monòlegs del tot surrealistes, però que ens van fer riure a tots fins ben entrades les 3.

En Quimi és únic i ho sap. D'ençà del seu primer LP, "*Persones estranyes*" (1981), no ha parat de compondre pensant en ell i per ell. I és que en cada treball és capaç de superar-se, i ja en van cinc. Comparat per molts amb Adrià Puntí, en Quimi és un artista complet, intimista i polifacètic en tots els sentits. Els qui coneixen el seu tercer disc, "*Cançoners Electromagnètic*" (1999), saben que és a partir d'aquest moment

L'OPINIÓ DE QUIMI PORTET

Torà, una aproximació.

El concert de Torà o el "glamour" del Rock:

-Públic distingit; un centenar de bons amics, entre els quals una parella vinguts des de Saragossa.

-Un equip de so (Castanyada Sound System)

que semblava ideat i construït per alguna subespècie de rèptils afortunadament desapareguts. Al meu micròfon hi havia pèls de la barba d'Homer. Gràcies a l'Àngel (el nostre tècnic de nom adequadíssim) alguns dels nostres esgarips van adoptar forma musicaloide.

-Una, diguem-ne, sessió de discoteca abans i després del nostre, diguem-ne, concert. Música espanyola de la més baixa qualitat a través del Castanyada Sound System a tot drap. Arrgh!

-Als que vàreu venir us ho agraïm de veritat. Us en devem una. Avui estic afònic i, diguem-ne, poc musical.

-Truita, sempre t'estimaré; fins i tot quan falli el sexe en la nostra relació.

(Extret de: www.quimiportet.com/blog)

parella vinguda de Saragossa i les burles sobre la mitjana d'edat, tant seva com del públic assistent. Tots recordem cançons com "Francesc Pujols", un autèntic homenatge al filòsof català, la popular "La merda de la muntanya" i la mística "A Maria, floreta de Sants". I no ens oblidem tampoc de la magistral versió en català del clàssic dels Boney M, "Rius de Babilon". Aquí hauria faltat, però, la inestimable col·laboració del seu col·lega Albert Pla.

En definitiva, un recital pletòric, on no podia faltar un acabament pletòric: l'homenatge a Gary Glitter i el seu clàssic "Rock'n'roll, part II". □

quan es destapa definitivament el seu talent. I és que llavors ja pensava en l'amor com a tema central de les seves composicions.

Ara, després de tres anys de silenci, torna a sospirar amb un nou disc ple de belles melodies i lletres sorprenents, titulat "La terra és plana". Els qui érem a la Toranesa vam poder disfrutar d'aquestes cançons, totes elles intercalades amb llargues estones de bon humor. Van ser memorables els atacs directes a l'equip de so que ens acompanyava (i no és per menys), els elogis a la

COTO DE CAÇA INTENSIVA
ENCONILLS

RAMON PORTA

Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

Top Models, el rock&roll en estat més pur

EM DIUS QUE EL NOSTRE AMOR...

De la Plana de Vic com els grans poetes, amb aquesta cançó va entrar a la meua vida una nit d'estiu -aquella que en diuen la més màgica de l'any-. Mai m'havia fixat en ell -i això que era el guapo de *El último de la fila!*-. Vam passejar plegats per la Rambla i vam recórrer masos, boscos, pobles i sembrats. Malgrat el temps, encara conservo l'ampolla de garnatxa i la col·lecció d'estampes de sants. Avui no sé si formo part d'aquell "ramat de peludes i peluts arrauxats, estol mel·lifu de somiatruites emmagrits per delirants dietes pretesament equilibrades i per improbables exercicis orientals (pura carn de cineclub)" que el segueixen (metafòricament, és clar). Només que, de tant en tant (i perquè no?), encara procuro -com a sana disciplina i a la salut de Pla, Dalí i Francesc Pujols- enfilar-me a la teulada i "...robar fruita pels horts i beure el vi de la sagristia, i celebrar tots els solsticis com a bons pagans".

MARIA GARGANTÉ

El trio barceloní format per Ricky Gil (ex *Brighton 64*), Tony Nervio (ex *Los Rebeldes*) i Pol Foly (ex *Matamala*) havia inaugurat la nova edició del Circuit Català de Sales a la Toranesa. el dia 2 d'octubre passat. La poca assistència de públic a la sala de Torà no minva la qualitat d'aquests autèntics referents del rock&roll català.

Fa només dos anys que toquen junts i van començar fent versions de temes clàssics de blues i de R&B i, quan han considerat que ja tenien prou material propi, han gravat el seu primer llarga durada *Top Models* (Bip Bip, 2004). Després d'una exitosa gira presentant aquest primer treball, ja tenen a punt un segon disc que preveuen gravar aquesta tardor.

CIRCUIT CATALÀ DE SALES 2004

Dimarts, 7 de desembre

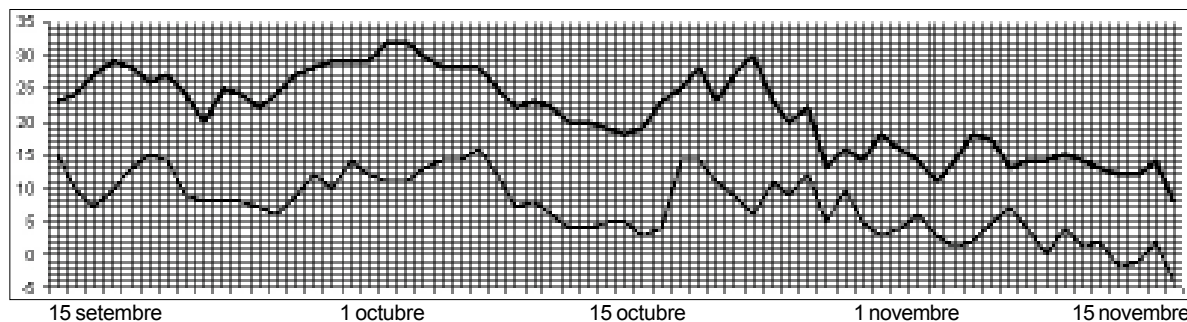
Hora: 01:00 h (del dia següent)

MARC PARROT

La temperatura de 15 a 15

PER FERMÍ MANTECA

DADES FACILITADES PER RAMON SANTESMASSES

Un dels octubres més càlids de la història recent

Des que es disposen de dades meteorològiques fiables (principis del s. XX) mai havíem tingut un mes d'octubre com el d'aquest any 2004, en què les temperatures màximes han sobrepassat els 20 graus durant molts dies seguits. Una borrasca estacionada al nord-oest de la península ibèrica va anar enviant vents càlids del sud cap a Catalunya, amb la qual cosa la calor moltes vegades es convertia en xafogor, degut al grau d'humiditat que aquella borrasca provocava.

Pel demés, l'estabilització de les temperatures ben entrat el mes de novembre, fa pensar que el fred de la tardor i les boires faran acte de presència en les nostres comarques.

Per altra banda, les pluges han estat ben minses. Les poques gotes que han caigut han servit escassament per a treure la pols dels camins i poca cosa més. Aquestes pluges que trobem a faltar haurien d'haver proporcionat la saó necessària, més en el temps del sembrar.

LES PLUGUES

Dia 19 d'octubre	1 litre
Dia 22 d'octubre	2 litres
Dia 26 d'octubre	8 litres
Dia 28 d'octubre	10 litres
Dia 29 d'octubre	1 litre

Per què a l'hivern els dies són més curts?

El 21 de desembre és el dia de l'any amb menys hores de llum solar, ja que coincideix amb el solstici d'hivern. La raó que el nombre d'hores d'insolació variï al llarg de l'any es deu a la inclinació de 23,5 graus que té l'equador respecte de l'òrbita al voltant del Sol o eclíptica, la qual cosa fa que l'angle d'incidència de la radiació solar variï en diferents regions del planeta. Aquest desfasament provoca que, si el pol nord està il·luminat -per tant hi és estiu- qualsevol punt situat en una latitud mitjana (com ara a Catalunya) estarà més temps il·luminat i, per tant, el dia serà més llarg. A l'hivern passa tot el contrari.

**FUSTERIA
BACARDIT
DE CALAF, S.L.**

DECORACIÓ - CUINES - PERSIANES -
PARQUET - TREBALLS AMB LA FUSTA

Prior Farràs, 4 08280 CALAF
Tel i Fax 93 869 84 63

roba de casa modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

LES NOSTRES POSTRES

PER ANTÒNIA BALAGUER

ENDEVINALLA:

No sóc cargol ni bolet,
i la pluja em fa sortir.
Si cau aigua m'estarrufo,
i si fa sol estic pansit.

ACUDIT:

El doctor Martínez al pacient:
-Le encuentro mucho mejor hoy.
-Efectivament -diu el pagès-.
He seguit al peu de la lletra
les instruccions de l'ampolla
del xarop que em va donar.
-Ah! Muy bien. Qué decían?
-Guardi el flascó ben tancat.

De Tots Sants a Nadal, qui no menja postres no val.
Cerqueu, doncs, deu postres típiques d'aquestes diades.

L'acudit del Pleixats

SOLUCIONS:

Endevinalla: El paraigües
Les postres: panells, nous, figues, melinató, neules, massapà, moniato, panses, torrons, castanyes

Farmàcia
MARIA FOIX MAS

Plaça del Pati, 5 - Tel. 973 473 220
TORÀ (Lleida)

Des d'aquest balcó obert, esperem la col·laboració d'aquelles persones que ens vulguin enviar els seus escrits literaris i els seus pensaments i records. L'equip de redacció valorarà cada un dels escrits i decidirà publicar el més adient. Moltes gràcies. Avui, publiquem:

- Una narració que l'Alexandre de Riquer va viure la tardor de 1872. L'estiu d'aquell any, Riquer (16 anys!) s'enrolava en una partida carlina fins que son pare el féu tornar a Can Bassols de Castellfollit.
- Un poema del Ramon Palou, d'Ardèvol.
- Una altra col·laboració del Roger Bessora, de Torà.

ELS BOLETAIRES

Era per l'última guerra civil del 72. Havia refrescat lo temps, després de dos dies de pluja; lo cel s'havia posat clar y feya un sol que enamorava.

No podiem triar millor ocasió per arreplegar ls bolets que s passaven dins dels boscos. Aixís és que ab les cistelles ficades al cap, les espardenyes ben trossades, discutint los punts on se solien fer, y les menes que produïa cada boletera, varem sortir de casa.

En Martí seguia coixejant, *plantant guixes*, com li deyem nosaltres per fer-lo enrabiar y per la similitud del moviment.

Lo pobre xicot se recordava de la tempestat d'istiu. La rierada l'havia revolcat un any enrera, y quan semblava que eren menos de teme les conseqüències, el reuma s'apoderà d'ell, deixant-lo com tullit. Després de molts cuidados y de molt oli d'abet, lograren salvar-lo, però quedava coix per la vida, sèns que això hagués minvat son caracter entremaliat y decidit.

Era llest, y tot coix coix arreplegava bons bolets, mentres que nosaltres no n trobavem de cap mena.

Cada vegada que n veyia un li tirava una pedra a no tocar-lo, dient: - Afusellat! - y, fent-nos gran reverencia a nosaltres ab un ullet y estarrufament de nas molt expressiu, lo ficava ab cuidado a la cistella, fixant-se primer en si tenia la cua corcada.

- Es un rovellonet per la Rovellona,- deya.

La Rovellona era una viuda de Castellfullit, roja com un perdigot, enllardada y cara-llueta, ab una boca que li anava d'orella a orella.

Nosaltres afegiem a lo dit, y d'aquêt modo distrèyem lo mal humor de veure com la seva cistella s'omplia, en tant que dintre de les nostres es balandrejava a cada salt un solitari que s'espatllava de les bores.

En Quico, de tant acotat com anava,

semblava que busqués agulles; y quan en Martí ne trobava algùn de corcadot, li empastava per la cara, sèns que això l'impacientés ni li fes perdre la formalitat.

Seguiem les boleteres dessota la vinya del Grauetes, y pujavem amunt per la rasa del Chen cap a la costa del Tossal.

Lo terreno era moll, les espardenyes, xopes, xerricaven a cada pas, esbarriant la terra ns ompliem de fang y agua, d'aquell fang de fullaraca que fuig espolçant, fa tornar les mans rojes encarcades de fred, y deixa l cap dels dits com si ls tinguessiu fets de fusta, obligant a bufar-los y alenar-los per tornar-hi la vida ab l'escalfor. En Martí ja havia fet més de mitja cistellada, regirava tots los munts de fulles, buscant entre ls garrics y dessota de les mates, senyalant-los d'un troç lluny y rient-se de nosaltres perquè no ls vèyem.

- Qui guanya primer, s'escanya derrer, - li responiem; y així varem arribar a la rasa del

camí de Calaf, seguint per la banda de dalt al peu del coster, y menos en Quico, que encara buscava agulles, tots ne trobavem.

[...]

Cançats de la pujada, reposavem asseguts aprop del camí que queda amagat darrera del turó, y desde allí dominavem lo país fins a l'altra banda, distingint clarament la pujada de Matons y lo caminet que s'enfila zigzagant fins al castell de Taus.

[...]

De sopte, varem veure desfilar per l'altra banda, allà dalt del camí de Solsona, una filera d'homens y cavalls, que s'extenia com una serp llarguissima. La lluentor de les armes enlluernava.

Era una partida de carlins, que, a judicar pel rumbo que prenien, devien anar a Calaf y dintre poc els veuriem desfilar per devant nostre.

Un moviment estrany s'havia fet en les files, degut a un toc de corneta que ab prou feines se sentia, y los del davant, que s'havien perdut darrera l turó de *les llebres*, tornaven enrera, posant-se a la vista.

Veyem clarament que feyen foc, però no sabiem a on ni de què se les havien. Sense sentir los tiros, distingiem les glopades de fum que s'aixecaven d'aquella filera d'homens que s'anava reduint depressa escampant-se darrera de les roques de la solana, mentres que ls de cavall corrien d'una banda a l'altra com donant ordres.

Més, y la columna, a ont era?

A pocs passos de nosaltres va caure trinxada, com ferida pel llamp, una rama de roure. Estona hà que sentiem enlaire com a xiscles de corbs. Eren les bales que passaven xiulant, y al adonar-nos que fulles y branques queyen de valent al davant nostre, una esgarrifança de por, un esfareiment de criatures va apoderar-se de nosaltres pensant que volien matar-nos.

L'espetec d'una *descarga cerrada* a pocs passos, darrera del turó que ns amagava l camí vell, ens va fer aixecar tots d'una peça y arrencar a corre per dintre de la rasa, alta de tots dos costats y que ns posava a cobert de les bales d'uns y altres.

En Quico baixava a tomballons més que ab les cames; en Martí no seguia.

Lo pobre coixet devia plantar guixes més enrera, o potser s'havia arripit dins d'algun amagatall.

De tant en tant ens giravem y no l vèyem en lloc. Una altra descarrega ns donava dalit per corre novament fins arribar a casa.

Tot-hom ens esperava al portal, com si tinguessin lo presentiment de que havia de succeir una desgracia.

Lo pare, molt serio, ens passava en revista, mentres que la mare, commoguda i ab los ulls vermells d'haver plorat, nos abraçava y ens feya preguntes.

La vella Mariangela preguntava per en Martí, que no veyia entre nosaltres ni pel camí de la riera, y el cridava per fòra ab la veu enrogallada per les llagrimas, que no li eixia més enllà del coll.

Semblava que ls carlins y les tropes havien desistit de gastar polvora, perquè per fer-se mal eren massa lluny los uns dels altres. Per les finestres de les golfes vèyem la partida perdre-s

altre cop darrera l turó de les llebres, en tant que al camí vell de Calaf paraven les descarregues.

Tot s'havia aquietat, menys l'engunia y el mal estar dels nostres.

La pobra vella, l'avia del coixet, feya enternir.

Marxava ploriquejant com una criatura y queixant-se, camí de Calaf amunt, apoyada ab un bastó, lo mocador del cap caigut sobre les espatlles, deixant en descobert sa blanquissima cabellera.

Pujava a poc a poc: feya temps que no havia emprès una caminada tant llarga, la pobra velleta. Jo anava al costat d'ella fent de guia, darrera un moço, y lo pare den Martí, ab la cara trastornada, arrossegant los esclops, lo cap baix y les mans a les butxaques, mut com una pedra.

Al lloc on nos havíem assegut feya dugues hores no hi havian més que les cistelles revolcades, los bolets escampats y trinxats, res den Martí; però al tornar lo marge el varem veure boca terrosa, extès tant llarg com era, les cames aixarrancades al mig d'una ampla taca de sang que començava a perdre-s.

Al acostar-nos-hi vam alçar tot un aixam de mosques.

L'havien ferit: havia quedat sense sentits. Una bala li havia trinxat l'òs del braç dret.

Al aixecar-lo va quedar-li un munyoc de sang presa que desde l crani li anava fins al ull esquerre y recordava lo pegat de fang del die de la rierada.

Coix i manco, avuy que és gran i inutil, sent dintre d'ell l'anima d'un treballador de mena que s deleix veyent que ls companys s'afanyen, y ell no té més remey que fer de gandul per força y viure de caritats.

L'avia Mariangela?

Era massa vella per aguantar-ho. Reseu-li un pare nostre a la pobra Mariangela.

- Relat d'Alexandre de Riquer, publicat al libre «*Quan jo era noy*», L'Avenç, Barcelona, 1897 (pàgs. 137-144)

- Els gravats són del mateix autor, publicats a l'esmentat volum, il·lustrant la narració.

L'HOME DEL CAMP

RAMON D'ARDÈVOL

Abandonat de tothom,
descuidat del món
viu en un lloc solitari un pagès.
Poble de teules caigudes
i finestres al vent grinyolant,
cases tancades
i herbes als portals.
Anys enrera aquell poble,
ara decaigut i vell,
era ple d'alegria i de vida.
Aquells carrers radiaven de joia,
d'estenedors amb roba penjant,
de rialles i ploraneres,
de nens que jugaven
i se n'anaven a l'escola.
Poble de portes obertes
i de flors als balcons,
de noies encisadores
i hereus esdevenidors.
El diumenge
la campana tocava,
la gent a missa anava.
Allí sortien els *trajos* i vestits,
guardats entre setmana
a l'armari gran.
Les barbes serrades d'aquells homes
endurits pel treball,
aquell dia eren afaitades.
I al sortir de missa,
tot era xerrameca,
tot eren rialles.
Com si aquella gent
amb la seva gatzara
passessin balanç
de la setmana acabada.
-Com ha canviat el món!
Els veïns han marxat.
Els fills s'han casat
i també han fugit a viure
el malson de la capital.
I la seva dona al cel sia,
també fa dies que l'ha abandonat.
Ja només en queda l'enyorança
d'aquells temps que no tornaran.
L'home s'ha quedat sol;
ja mai ningú sabrà els seus pensaments.
Cada matinada, quan tot encara és fosc,
l'home surt cap a on
hi queden les seves il·lusions,
el seu treball, la seva vida.
El camp s'ha de llaurar
perquè pugui donar-li pa.

L'home s'ha fet vell,
però allí es torna jove;
amb aquell parell de mules
que amb el seu ritme calmat,
marquen solc rera solc.
L'home del camp no reposa pas.
Sap que a l'arribar a casa, l'espera l'aviram,
L'olla al foc, el plat de sopes
i la carmanyola per l'endemà.
Per a ell no hi ha festes ni dies assenyalsats.
Poca feina vol fer
i molt de temps per pensar.
Ningú, mai ningú el comprendrà.

La gent de la capital el que és de veritat viure,
mai ho sabran: són presoners d'ells mateixos.
Per ell res no són presses,
ni sorolls ni fums dolents.
No hi ha com la pau del seu poble del camp.
D'aquí a pocs anys, ningú se'n recordarà.
Jo el vaig veure dia a dia,
jo el vaig comprendre bé.
Sempre em parlava del seu poble d'abans;
i tot sovint em recordava que a la capital
vivien amuntegats.
Sense cap mena de lletra,
bé prou que en sabia de la vida.
Han passat els anys.
Al seu enterrament un nen va plorar.
Em vaig fer gran
i encara avui respiro la pau,
d'aquell home del camp.
I voldria fer-me vell amb companyia,
d'uns néts amb contes per explicar.
En aquest poble de portes obertes
i flors als balcons;
de carrers amb gatzara
i roba als estenedors.

Si hi ha cel i em veus,
gràcies, home del camp.

UN SEGON DILUVI

ROGER BESORA

Mentre el poble feia la migdiada, vençut pel cansament d'un matí d'ardu treball i hipnotitzat per una calitja somnolent, un individu desconegut saltava d'un Renault gris perla davant la Creu de Sant Ramon; ni el més mínim indici de vida. Després de setmanes d'una de les sequeres més importants que els sempre savis, i sobretot experimentats, padrins recordaven, l'aire estava tan sumament sec que absorbia fins l'últim glop d'aquell qui gosés beure amb un got. Hom tenia la sensació que l'atmosfera es podia tallar amb una navalla, era com una esponja que s'escolava entre les làmines de polivinil de les persianes, penetrava pels batents de les finestres i eixugava la roba estesa fins i tot abans que estigués xopa. Per efecte d'aquesta evaporació brutal, les vestimentes dels toranesos quedaven resseques i aspres; i és que la calç es cristal·litzava a les butxaques, doblegava les corbates i foradava els mitjons, convertint-los en una malla d'allò més inútil. Si algú, fent gala del seu atreviment i ostentant una

dosi preocupant d'inconsciència, hagués ingerit - enlloc de respirar- la massa aeròbia que l'embolcallava i que el delimitava com a entitat corporal, hauria pogut acabar amb el ventre obert, completament sedat i estirat en una camilla per deshidratació estomacal i sequedat intestinal.

El nostre home, divagant en el viciós mar de l'encantament, acabà de creuar la Plaça de la Creu i, en enfilarse fins a la Plaça del Pati, hagué d'aturar-se. El semàfor estava en vermell i el modern sistema que regulava el trànsit al casc antic l'hi impedia el pas. Mentre esperava ara tranquil·lament, adés ja un xic impacient, que s'encengués la llum verda i pogués seguir el seu camí, s'adonà que els llavis li cremaven i es fonia en suor. Li mancava l'aire; l'amic notà que se li estrenyia la tràquea i que se li feia un nus a la gola. S'ofegava. I el seu cos, convuls i morat, secretava tot tipus de substàncies pudents. Havent lluitat contra la pròpia fortor, ara les cames li cedien i caigué de genolls contra l'asfalt, que arrencava el bull. No es podia moure, havia d'esperar el semàfor... Quan ja treia la llengua, dissecada, a l'altura del pit, la llum verda s'encengué i el piló central baixà. Desesperadament i intentant desenganxar-se de l'asfalt fos va arrossegar-se fins a la Plaça del

Pati, on amb dificultat recobrà la respiració. Encara abatut es reincorporà, i el que va veure el deixà estupefacte.

Havia sentit parlar del casc antic de Torà, un conjunt pintoresc fet de carrers estrets i empedrats que evocaven altres èpoques, amb un cert regust medieval. Sabia que en cada finestreta hi havia un estripajecs; frisava per veure voltes a la catalana, mènsoles majestoses, i es delia en imaginar-se encisadores cases amb pati interior. Però enlloc d'això, davant seu va veure un paviment aixecat - les llambordes s'havien dilatats per la calor i saltaven - formant una mena d'escullera sense mar. Llavors, l'aire inicialment impertorbable del visitant deixà pas a la més profunda desesperació. Trucà a dues cases de la Plaça, però no n'obtingué resposta, cosa que incrementà en sobremanera el nerviosisme, que ja li cobria les espatlles. Sense pensar en les seves conseqüències, forçà una porta i entrà a la planta baixa d'una casa. La taula estava parada,

però només hi havia ampolles buides. Pujà per unes escales de ceràmica llampant, amb cantells de fusta, que menava al primer pis; i ja neuròtic, entrà a les dues cambres del replà.

El semàfor estava en vermell i el modern sistema que regulava el trànsit a la plaça del Pati l'hi impedia el pas

Només cossos inerts al terra, amb els llavis secs com panses i ulls eixugats. Volgué cridar, però de la boca només li sortí un udol indesxifrabable.

La persona que escassament una hora enrera s'acomiadava del conductor del Renault gris perla, que s'aturà al costat de la Creu de Sant Ramon, i que descobrí els vestigis d'allò que havia estat un poble pròsper, havia sucumbit en la més gran confusió mai somiada. De cop i volta ja no recordava quina era la seva missió a Torà, ni gairebé notava l'acció corrosiva de la massa d'aire calent que tot ho cobria. No obstant això, sobre la línia que dibuixaven els terrats, l'omnipotent sol li seguia colrant la pell, mentre dilatava murs i provocava l'esfondrament de voltes, agreujant l'avenç imparabable d'esquerdes als sostres. Les bigues de fusta cremaven i els bastiments s'obrien. El nostre desventurat home, del qual ni el lector ni el narrador no en coneixen pas l'ofici, ni cap altra informació que pugui aclarir els motius de la situació, com a mínim incòmoda, en la que s'ha vist immers; es troba pensatiu. Mai no havia cregut en cap divinitat, ni tan sols se sabia capaç d'enumerar els Deu Manaments, i tot d'una es trobava més sol que un monjo anacoreta, esperant un segon i definitiu diluvi universal que el salvés.

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24 h
973 390 862

SERVEI PER A PARTICULARS I
PER A TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES

REPRESENTANT:
JAUME TARRUELLA I SOLÉ
PLAÇA DE LA FONT, 10 - TORÀ
TEL. 973 473 423

PEIX FRESC / CONGELAT

PLAÇA DEL VALL, 10
25750 TORÀ LLEIDA
TEL. 473481

VILAMAR, S.C.P. - NIF: G-25362427

RACÓ DEL VALL

Cafè, Bar i Restaurant

NIF: 08685738-H

Plaça del Vall, 33 - 25750 TORÀ

Tel. 635 024 337

Si passeu pel Racó del Vall,
hi trobareu una variada carta d'entrepans,
calents i freds, tapes variades, plats
combinats, penades de peix, assortits ibèrics...
Tot a uns preus, una qualitat i un servei
que no trobareu en tota la comarca.
Gràcies per la vostra confiança

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17
Tel. 973473181
25750 - TORÀ

**TALLER
MECÀNIC R. R.**

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

La Vall
del
Llobregós

PASSA-HO

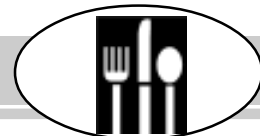
Llobregós

**PINTURA
I DECORACIÓ
TÀSIES**

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, nº 2 TORÀ Tel. 973473303

Els pastissers del Llobregós

ELS CROISSANTS GEGANTS DE CAL PERETÓ

TEXT I FOTO: MARIA GARGANTÉ

Ja fa anys que la fleca i pastisseria de cal Peretó de Sanaüja té entre els seus productes estrella uns croissants que no deixen indiferent a ningú: es tracta de croissants gegants, amb xocolata o sense, que podem trobar a les seves botigues de Sanaüja i Ponts.

Els ingredients que s'utilitzen per a la seva elaboració són: farina, ous, llard, sal, sucre i margarina vegetal. Aquest últim ingredient s'utilitza per a estirar la pasta a l'hora de fer els laboriosos plecs (dos senzills i un de doble) per tal d'aconseguir la característica forma de mitja lluna.

EL CROISSANT I LA SEVA HISTÒRIA

La història d'aquesta pasta, avui tan popular entre nosaltres, té el seu origen l'any 1683, coincidint amb l'avançada turca per Europa. Els turcs havien envaït Hongria i estaven a punt d'entrar a Viena. Després de dies d'assetjament i vista la resistència de la ciutat, els turcs van idear excavar un túnel per sota terra per poder-hi

accedir. Per tal de no ser descoberts, treballaven de nit en la construcció del túnel, però els turcs no van calcular el fet que era precisament de nit quan els pastissers vienesos treballaven; van ser ells qui van sentir el soroll dels pics i les pales i van donar la veu d'alerta, desbaratant els plans invasors dels turcs. Així doncs, es diu que gràcies als pastissers, la ciutat de Viena fou alliberada.

Com a recompensa, l'emperador austríac va concedir als pastissers diversos honors i privilegis, com la de poder dur espasa al cinyell. Els pastissers, agraïts, van inventar dos nous tipus de pa: un, que van batejar amb el nom d'emperador, i l'altre, que van anomenar croissant o mitja lluna com a burla de la mitja lluna que figurava als estendards de l'enemic.

CAL PERETÓ

Pastissera: Teresa Viladrich
c/ Major, 2 - 25753 SANAÜJA
Tel. 973 476 018
Carretera de Lleida, 1 - 25700 PONTS
Tel. 973 460 458

Grau
assegurances

Telf. i Fax 973 473103 TORÀ
assegrau@agentes.winterthur.es
agentes.winterthur.es/d.grau

CEREALS I LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palauet, s/n
25758 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 512

Selecció bibliogràfica de la Biblioteca Municipal «Sant Jordi» de Torà

PER MONTSE GRAELLS

Salvador Cardús. **Ben educats: una defensa útil de les convencions, el civisme i l'autoritat.** Edicions La Campana. Barcelona. 2004

L'expressió "ser ben educat" havia quedat en desús. L'actual generació de pares i mestres estava convençuda que n'hi havia

prou en educar bones persones, al marge de les bones maneres. I ara descobrim amb estupefacció que tenim grans problemes de convivència perquè som una colla de mal educats. Què ens ha passat?

Aquest nou llibre de Salvador Cardús defensa, amb el seu rigor característic, les "formes" per fer possibles la convivència i el progrés. Per això és tan important ser ben educats.

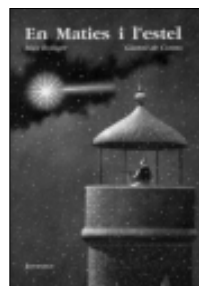

Jostein Gaarder. **La noia de les taronges.** Ed. Empúries. Barcelona. 2003

En aquesta novel·la, el reconegut escriptor noruec Jostein Gaarder ens parla de Georg, un noi de quinze anys que viu amb la seva mare, el seu padastre i la Miriam, una germaneta de divuit mesos.

Georg és un adolescent brillant, toca el piano i és una mica tímid amb les noies. És molt aficionat a l'astronomia i acaba de fer un treball sobre el telescopi Hubble.

Un bon dia cau a les seves mans una carta que el seu pare li havia escrit abans de morir. La carta li arriba en el moment més oportú. Georg es tanca a la seva habitació per llegir-la tot sol.

Max Bolliger. **En Maties i l'estel.** Ed. Joventut. Barcelona. 2003

Fa dos mil anys, a l'Orient, en Maties viatja a Betlem tot seguint l'estel, per conèixer el nou nat i oferir-li els seus presents. Pel camí, però, els va regalant a nens necessitats. Així que quan

arriba al pessebre, ho fa amb les mans buides...

Conte infantil, una versió actualitzada i contemporània.

Jorge Batllori. Víctor Escandell. **Anem a jugar!** Ed. Parenting. Barcelona. 2003

Llibre de jocs adreçat a pares i educadors de la infància, on hi trobaran 150 activitats per compartir amb els seus fills des que neixen fins als tres anys d'edat.

Activitats que afavoreixen en el nen, entre altres coses, el propi coneixement i el de l'entorn, faciliten l'establiment de vincles afectius, i ajuden a la fixació del llenguatge.

DISTRIBUÏDOR DE:
ROCALLA, S.A.

CIMENTS - RAJOLS
CERÀMICA - GRES
ARTICLES SANEJAMENT

Avgda. de Solsona, 18
Fax - Tel. 973 47 31 25
25750 TORÀ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Opells

Avgda. de la Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 GUISSONA

BROKER FONTANET S.L.

CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL, LABORAL
COMPTABLE EMPRESARIAL
JURÍDICA I INMOBILIÀRIA

Avgda. de la Generalitat, 3
25200 MOLLEBRUSA (Noya)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

Carrer Indústria, 7
25600 LA POBLA DE SEGUR
tel. 973 68 05 04 • fax 973 68 05 04

Passeig Caspichs, 1, 1r. 1a.
43800 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 36 00 • fax. 977 60 35 03

CICLISME

El passat dia 6 de novembre es va celebrar la festa de final de temporada de la Peña Ciclista Cervera, coincidint amb el 20è aniversari del club. Hi van assistir alguns del ciclistes de la Vall del Llobregós que corren en aquesta Peña. Com a cloenda es va fer lliurament de diferents guardons, d'entre els que cal destacar el que

va rebre el ciclista del Llobregós, Jordi Vilaseca, que va ser mereixedor d'un trofeu per haver ocupat el segon lloc en la contrarrelotge celebrada el diumenge anterior entre Cervera i Sant Guim de Freixenet. També en Lluís Aynés, que havia competit en la categoria de 50 anys, va quedar en tercer lloc i va rebre el trofeu corresponent.

Per altra banda, el Jordi Vilaseca havia estat també guardonat anteriorment amb un Diploma de Bronze per haver participat en 4 proves del IX Circuit de Cicloturisme, organitzat per la revista especialitzada *Ciclismo a fondo*.

BITLLES

Lliga provincial de bitlles catalanes

Benavent, Montmagastre i Torà són, per aquest ordre, els tres equips en millor forma del grup B de la primera divisió provincial de bitlles, quan es porten disputades 6 jornades. El Torà va deixar escapar l'oportunitat de situar-se al capdavant de la classificació en perdre a casa amb el Benavent.

Torà s'imposa a Viladecans

El Club Bitlles Torà va guanyar el torneig *Ciutat de Viladecans* que es va jugar en aquesta població del Baix Llobregat amb motiu de la inauguració de les noves pistes municipals de bitlles. L'equip local va invitar-hi quatre equips, un en representació de cadascuna de les províncies catalanes. Els toranesos, que

representaven Lleida, van rebre el trofeu de campions de mans del Delegat d'Esports de la Generalitat de Catalunya (foto).

El campionat de Catalunya, a Barcelona

La Federació Catalana de Bitlles ha iniciat un procés de promoció de les bitlles a les comarques de Barcelona, on té la intenció de disputar, l'estiu de 2005, la propera edició del Campionat de Catalunya. Hi participaran els dos millors clubs de les quatre Lligues Territorials (Girona, Tarragona, Lleida i Barcelona). Seran, doncs, vuit equips de cinc jugadors més un reserva que es disputaran l'honor de proclamar-se campions de Catalunya de Bitlles Catalanes.

Torà
Pl. de la Creu - Av. Solsona
25750 Torà
Tel. 973 47 34 10
Fax 973 47 38 15
E-mail: pvalive@lacaixa.es

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

FUTBOL SALA: DERBI LLOBREGÓS

TORÀ -MASSOTERES

FOTO: X.SUNVER

A diferència de l'any passat, el Massoteres i el Torà han iniciat la lliga federada de futbol sala amb bon peu. Els toranesos amb 15 punts es troben en la zona alta de la classificació, amb cinc partits guanyats i dos de perduts, mentre que el Massoteres, amb 10 punts i tres partits guanyats, tres de perduts i un d'empatat,

està fent el millor inici de campionat que es recorda.

Pel que fa al Club de Futbol Sala Castellfollit ha estrenat la categoria amb molta il·lusió i ganes i, a mida que va jugant partits, està millorant el seu joc, com ho demostra la victòria obtinguda al camp del Massoteres.

SEGARRALÍMPICS 2004

Com cada any, s'ha celebrat a Cervera una nova edició del «Segarralímpics», una competició en què participen les persones grans de les residències per a la tercera edat de Cervera, Torà i Guissona.

Entre participants i assistents hi va haver més d'un centenar de persones, 35 voluntaris i 82 avis. Les proves programades eren: bitlles 5 metres, bitlles 4 metres, cistella de bàsquet, cons, prova dels aros, prova del llençol i dards. Entre els participants del Llobregós, la Casimira Barrera i la Ramona Vendrell van quedar primera i segona, respectivament,

en bitlles 4 metres, mentre que l'Abdó Santesmases va quedar tercer en la prova dels aros-pilota.

La finalitat d'aquestes competicions és facilitar el contacte amb l'exterior i potenciar la xarxa relacional dels residents a través de la participació amb altres entitats de la comarca, així com amb les famílies i els voluntaris. *F.Manteca*

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

MARBRES, PEDRES, GRANITS
LLARS DE FOC. LÀPIDES
MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY
MAQUINÀRIA. PINTURES
ELECTRODOMÈSTICS

Novetat !!

MUNTATGE DE PARETS I SOSTRES PLADUR

enguixats i decoració

FRANCO, s.l.

Disseny i muntatges en:

 PLADUR

- * cornises
- * plafons
- * batacons
i sostres
desmuntables

c/. Baix, 17, 2n. · 25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 34 35 · Tel. Mòbil 617 283 849

**CLÍNICA DENTAL
TORÀ**

**ADULTS - NENS
TOTES LES ESPECIALITATS**

CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

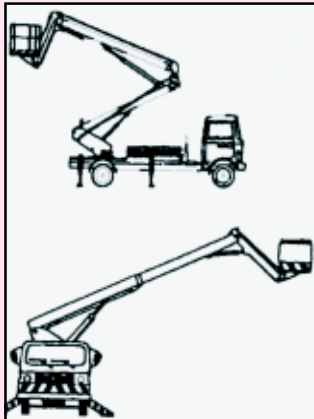
De dilluns a divendres de 10 a 13 h. i de 16 a 20 h
Dissabtes, de 10 a 13 h

Dr. Maluqué, 1, 1er. 1a.
Telèfon 973 473 527
25750 TORÀ

Cal Batistet

PASTISSERIA ■ GRANJA ■
CROISSANTERIA ■ CAFETERIA ■

Plaça Vell-plà, 16
Telèfon 973 55 12 30
25210 GUISSONA

Electroinstal·lacions

JOAN MASANÉS BERTRAN

ELECTRICITAT, FONTANERIA, CALEFACCIÓ
SERVEI I LLOGUER CAMIÓ AMB PLATAFORMA AÈRIA

Plaça del Vall, 34. 25750 Torà

TEL-FAX: 973473200 mòbil 670881610

Taller
TORANÈS

J.A. FERRER

REPARACIÓ GENERAL
SERVEI DE GRUA PERMANENT
SERVEI DE TAXI
Ctra. Seu d'Urgell
25750 Torà (Lleida)

Telf. 973 473 080 Mòbil 607559909